

الف) تستی

۱. کدام یک از ویژگی و امتیازات احکام اسلام نیست؟
 (۱) جاودانگی (۲) جامعیت (۳) جزئی نگری (۴) ۱ و ۲
۲. این حدیث امام صادق (علیه السلام) در مورد کدام یک از ویژگی های احکام اسلام است؟
 «انَّ حَلَالَ مُحَمَّدٍ حَلَالٌ اِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَحَرَامَهُ حَرَامٌ اِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ»
 (۱) جاودانگی (۲) جامعیت (۳) آینده نگری اسلام (۴) تاریخی بودن نگاه اسلام
۳. اتفاق نظر فقهای نزدیک به عصر معصومان در یک مسئله شرعی ..... می باشد.
 (۱) فتوا (۲) اجماع (۳) حکم (۴) هیچکدام
۴. کدامیک از موارد زیر محتوای علم فقه نیست؟
 (۱) عبادات (۲) اعتقادات (۳) معاملات (۴) عقود
۵. دین مجموعه ای از ..... و ..... و ..... است.
 (۱) عقاید، اخلاق، احکام عملی (۲) عقاید، اخلاق، صفات پسندیده
 (۳) اخلاق، ایمان، نگرش های جهانی (۴) عقاید، نگرش های جهانی، نظم اجتماعی

ب) جای خالی

۶. دینی مجموعه ای از ..... و ..... و ..... عملی است که از جانب خدا برای هدایت بشر عرضه گردیده است.
۷. یکی از معارف دین اسلام که پیرامون احکام عبادات و معاملات بحث می کند به آن ..... می گویند.
۸. در علم ..... از اصول دین یا همان بخش عقاید دینی بحث می شود.
۹. در علم ..... از احکام عملی یک مسلمان در امور فردی و اجتماعی بحث می شود.
۱۰. مهم ترین منابعی که مراجع تقلید در نوشتن رساله ها از آن استفاده می کنند، ..... و ..... است.
۱۱. حداقل پانصد آیه از قرآن پیرامون احکام عبادات و معاملات بحث می کند که به آن ها ..... گفته می شود.
۱۲. علم اخلاق به شناسایی صفات پسندیده مانند ..... و ..... می پردازد.

ج) صحیح و غلط

۱۳. دین اسلام جاودانه و احکام آن برای هر عصر و نسل قابل استفاده و مفید می باشد.
۱۴. علم کلام علمی است که در آن از اصول دین یا عقاید دین بحث می کند.
۱۵. اجماع یعنی اتفاق نظر فقها در یک مسئله شرعی

د) کوتاه پاسخ

۱۶. دین چیست؟
۱۷. رساله توضیح المسائل چیست؟

۱۸. منابع احکام دین را نام ببرید.

۵) پاسخ کامل

۱۹. موضوع علم فقه را بیان نموده، و بگویید محتوای آن شامل چه بخش هایی می شود؟
۲۰. منابع احکام فقهی را نام برده، دو مورد را مختصراً توضیح دهید.
۲۱. ویژگی ها و امتیازات احکام اسلام را نام برده، هر یک را مختصراً توضیح دهید.
۲۲. امام خمینی (ره) در مورد جامعیت احکام اسلام چه می فرماید؟
۲۳. نتیجه فراگیری احکام دین و عمل به آن ها چیست؟
۲۴. جامعیت را به عنوان یکی از ویژگی ها و امتیازات احکام اسلامی توضیح دهید.
۲۵. یکی از منابعی که مراجع از آن برای نوشتن توضیح المسائل استفاده می کنند اجماع است. آن را توضیح دهید.

ز) تعریف کنید

۲۶. اجماع:

۲۷. علم کلام:

پاسخنامه درس ۱

تستی

۱. گزینه «۴» ص ۱۵ کتاب درسی

۲. گزینه «۱» ص ۱۵ کتاب درسی

۳. گزینه «۲» ص ۱۵ کتاب درسی «اجماع یعنی: اتفاق نظر فقهای نزدیک به عصر معصومان، در یک مسئله شرعی، که از وجود روایاتی حکایت می کند که به دست ما نرسیده است.»

۴. گزینه «۲» ص ۱۲ کتاب درسی «محتوای این بخش را، احکام عبادات (نماز، روزه، حج و...) معاملات (تجارت، شرکت، اجاره و...) و عقود (ازدواج، وکالت و...) تشکیل می دهد.»

۵. گزینه «۱» ص ۱۱ کتاب درسی «دین، مجموعه ای از عقاید، اخلاق و احکام عملی است»

جای خالی

۶. عقاید / اخلاق / احکام عملی ص ۱۱ کتاب درسی

۷. فقه ص ۱۲ کتاب درسی

۸. کلام ص ۱۱ کتاب درسی

۹. فقه ص ۱۲ کتاب درسی

۱۰. قرآن کریم / روایات معصومین ص ۱۴ کتاب درسی

۱۱. آیات الاحکام ص ۱۴ کتاب درسی

۱۲. عدالت و شجاعت

ص ۱۱ کتاب درسی

صحیح یا غلط

۱۳. صحیح

ص ۱۵ کتاب درسی

۱۴. صحیح

ص ۱۱ کتاب درسی

۱۵. صحیح

ص ۱۵ کتاب درسی

کوتاه پاسخ

۱۶. دین، مجموعه ای از عقاید، اخلاق و احکام عملی است که از جانب خداوند برای هدایت بشر عرضه گردیده است. ص ۱۱

۱۷. دانشمندان علم دین یعنی مراجع تقلید، این دستورالعمل ها و قوانین را از منابع اصیل دین گردآورده و با طبقه بندی آن ها به شکل علمی و منطقی، آن ها را در اختیار ما قرار می دهند، که نامش رساله توضیح المسائل است. ص ۱۳ کتاب درسی

۱۸. قرآن کریم / روایات معصومین ص ۱۴ کتاب درسی

پاسخ کامل

۱۹. علم فقه، از دیگر علوم اسلامی است که در آن از احکام عملی یک مسلمان، در امور فردی و اجتماعی بحث می شود. محتوای

این بخش را، احکام عبادات (نماز، روزه، حج و...)، معاملات (تجارت، شرکت، اجاره و...) و عقود (ازدواج، وکالت و...) تشکیل می دهد. ص ۱۲ کتاب درسی

۲۰. قرآن کریم: در آیات قرآن، موضوعات متعدد و متنوعی آمده است که بشر برای هدایت به همه آن ها نیاز دارد. یکی از

موضوعات مطرح شده در قرآن احکام عملی یک مسلمان است. روایات معصومین: رسول گرامی اسلام، حضرت محمد و امامان معصوم پس از ایشان، به عنوان مفسران حقیقی و آگاه قرآن، به تفسیر و تبیین آیات قرآن کریم پرداخته اند و هزاران

روایت در خصوص مسائل شرعی، از سوی آن بزرگواران به ما رسیده است. دو منبع اجماع و عقل نیز در کنار دو منبع (قرآن و روایات)، در استنباط احکام مورد نظر فقها قرار می گیرند. ص ۱۴ کتاب درسی

۲۱. جاودانگی: در جهانی که همه چیز به سرعت در حال تغییر است و پس از مدتی، کهنه شده و به عبارت دیگر تاریخ انقضاء

دارد، دین اسلام جاودانه و احکام آن برای هر عصر و نسل قابل استفاده و مفید می باشد و این یک معجزه الهی است. جامعیت: دین اسلام برای تمامی نیازهای بشر در تمامی ابعاد فردی و اجتماعی قانون وضع نموده و هر آن چه را که انسان برای رسیدن

به کمال دنیوی و سعادت اخروی بدان احتیاج دارد بیان نموده است. ص ۱۵ کتاب درسی

۲۲. خدای تبارک و تعالی به وسیله رسول اکرم قوانینی فرستاد که انسان از عظمت آن ها به شگفت می آید. برای همه امور قانون

و آداب آورده است. همان طور که برای وظایف عبادی قانون دارد برای امور اجتماعی و حکومتی نیز قانون و راه و رسم دارد. هیچ موضوع حیاتی نیست که اسلام برای آن تکلیفی مقرر نکرده و حکمی نداده باشد. ص ۱۶ کتاب درسی

۲۳. نتیجه فراگیری احکام دین و عمل به آن ها، تأسیس یک جامعه سالم در ابعاد فردی، خانوادگی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی

و سیاسی خواهد بود. ص ۱۲ کتاب درسی

نام کتاب: احکام (۱) «ویژه دختران»

نام درس: درس (۱)

۲۴. دین اسلام برای تمامی نیازهای بشر در تمامی ابعاد فردی و اجتماعی قانون وضع نموده و هر آنچه را که انسان برای رسیدن به کمال دنیوی و سعادت اخروی بدان احتیاج دارد بیان نموده است. ص ۱۵ کتاب درسی

۲۵. اتفاق نظر فقهای نزدیک به عصر معصومان، در یک مسئله شرعی، که از وجود روایاتی حکایت می کند که به دست ما نرسیده است. ص ۱۵ کتاب درسی

تعریف کنید

۲۶. اتفاق نظر فقهای نزدیک به عصر معصومان، در یک مسئله شرعی، که از وجود روایاتی حکایت می کند که به دست ما نرسیده است. ص ۱۵ کتاب درسی

۲۷. علم کلام یکی از علوم اسلامی است که در آن از اصول دین، یا همان بخش عقاید دین بحث می شود. ص ۱۱ کتاب درسی

الف) تستی

۱. از شرایط تکلیف کدامیک درست است؟

- ۱) بلوغ عقل قدرت
 ۲) بلوغ عقل فطرت
 ۳) عقل قدرت فطرت
 ۴) بلوغ قدرت فطرت
 ۲. زن نمی تواند.....شود.

- ۱) مجتهد
 ۲) مرجع تقلید
 ۳) مقلد
 ۴) مکلف

۳. فتوا دادن و اظهار نظر کردن در مسائل شرعی برای کسی که مجتهد نیست چه حکمی دارد؟

- ۱) حرام است
 ۲) اشکال دارد
 ۳) جایز است
 ۴) واجب است

۴. با نوشتن نامه به مرجع تقلید و طرح مسئله، از او درخواست فتوا کردن:.....

- ۱) اجتهاد
 ۲) رساله
 ۳) تقلید
 ۴) استفتا

۵. روش های بدست آوردن فتوای مرجع تقلید عبارت اند از:

- ۱) استفتا
 ۲) شنیدن از خود مرجع تقلید
 ۳) شنیدن از یک نفر مورد اطمینان
 ۴) همه موارد

۶. دستور صریح قرآن مبنی بر فهم عمیق دین در کدام موارد زیر آمده است؟

- ۱) (لیتفقوهوا فی الدین)
 ۲) (ولینذروا قومهم)
 ۳) (ومن کل فرقه منهم)
 ۴) (لعلهم یحذرون)

۷. جمله زیر مربوط به کدام یک از شرایط تکلیف می باشد؟

«بر شخص دیوانه یا ابله که قدرت درک احکام دین را ندارد، تکلیفی واجب نیست.»

- ۱) عقل
 ۲) قدرت
 ۳) بلوغ
 ۴) اختیار

۸. کدام یک از روش های بدست آوردن فتوای مرجع تقلید نیست؟

- ۱) شنیدن از خود مرجع تقلید
 ۲) شنیدن از یک نفر عادل
 ۳) استفتاء
 ۴) دیدن در رساله مجتهد

ب) جای خالی

۹. فتوا دادن و اظهار نظر کردن در مسائل شرعی، برای کسی که مجتهد نیست ..... است.

۱۰. در بین مراجع تقلید یک نفر سرپرستی و رهبری جامعه اسلامی را عهده دار می شود که به او..... گفته می شود.

۱۱. به کسی که احکام شرعی متوجه او گردیده و شرایط لازم برای انجام تکالیف دینی را داراست،..... گفته می شود.

۱۲. در شناخت احکام دین مطمئن ترین راه مراجعه به ..... است.

۱۳. به کسانی که در احکام و تکالیف شرعی از نظر مرجع تقلید پیروی می کنند ..... گفته می شود.

ج) صحیح و غلط

۱۴. یکی از روش های بدست آوردن فتوا، شنیدن از دو نفر عادل یا یک نفر که به او اطمینان دارد است.

۱۵. فتوا دادن در مسایل شرعی برای کسی که مجتهد نیست مکروه است.

۱۶. زنی که به درجه اجتهاد رسیده است دیگران می توانند از او تقلید کنند.

۱۷. زن می تواند در انتخاب مرجع تقلید مستقل عمل کند.

۱۸. زنان نیز می توانند در علم دین تا رسیدن به مرحله اجتهاد، تحصیل نمایند و مرجع تقلید شوند.

د) کوتاه پاسخ

۱۹. «مجتهد» به چه کسی می گویند؟

۲۰. «مرجع تقلید» به چه کسی گفته می شود؟

۲۱. «ولی فقیه» به چه کسی گفته می شود؟

۲۲. روش های به دست آوردن فتوای مرجع تقلید را بنویسید.

ه) پاسخ کامل

۲۳. از آیه شریفه: «فلولا نفر من کل فرقه منهم طائفة لیتفقها فی الدین ولینذروا قومهم إذا رجعوا الیهم لعلهم یحذرون» چه نکاتی فهمیده می شود؟

۲۴. روش های بدست آوردن فتوای مرجع تقلید را نام ببرید.

۲۵. شرایط تکلیف را نام ببرید.

پاسخنامه درس ۲

تستی

۱. گزینه «۱» ص ۲۰ و ۲۱ کتاب درسی

۲. گزینه «۲» ص ۲۲ کتاب درسی «تحصیل علم دین مخصوص مردان نیست و زنان نیز می توانند در علم دین تا رسیدن به مرحله اجتهاد، تحصیل نمایند. اما عهده دار شدن منصب مرجعیت - با توجه به مراجعه عموم افراد جامعه به مرجع تقلید - مخصوص مجتهدین مرد می باشد.»

۳. گزینه «۱» ص ۲۱ کتاب درسی «فتوا دادن و اظهار نظر کردن در مسائل شرعی، برای کسی که مجتهد نیست، حرام است.»

۴. گزینه «۴» ص ۲۱ کتاب درسی «استفتاء؛ یعنی با نوشتن نامه به مرجع تقلید و طرح مسئله، از او درخواست فتوا نماید.»

۵. گزینه «۴» ص ۲۱ کتاب درسی «روش های به دست آوردن فتوای مرجع تقلید: ۱. شنیدن از خود مرجع تقلید؛ به عنوان مثال، در رسانه های معتبر فتوای خود را اعلام نماید. ۲. شنیدن از دو نفر عادل یا حتی یک نفر که انسان به گفته او اطمینان دارد. ۳. دیدن در رساله مجتهد در صورتی که اطمینان به درستی آن رساله داشته باشد، یا مراجعه به پایگاه های مجازی مراجع تقلید (سایت رسمی مراجع در اینترنت) ۴. استفتاء؛ یعنی با نوشتن نامه به مرجع تقلید و طرح مسئله، از او درخواست فتوا نماید.»

۶. گزینه «۱» ص ۱۹ کتاب درسی «دستور صریح قرآن مبنی بر فهم عمیق دین (لیتفقها فی الدین)»

۷. گزینه «۱» ص ۲۱ کتاب درسی «عقل نعمتی است خدادادی که انسان به وسیله آن احساس مسئولیت می نماید؛ لذا یکی از شرایط تکلیف محسوب می شود. بنابراین، بر شخص دیوانه یا ابله که قدرت درک احکام دین را ندارد، تکلیفی واجب نیست.»

نام کتاب: احکام (۱) «ویژه دختران»

نام درس: درس (۲)

۸. گزینه «۴» ص ۲۱ کتاب درسی «روش های به دست آوردن فتوای مرجع تقلید: ۱. شنیدن از خود مرجع تقلید؛ به عنوان مثال، در رسانه های معتبر فتوای خود را اعلام نماید. ۲. شنیدن از دو نفر عادل یا حتی یک نفر که انسان به گفته او اطمینان دارد. ۳. دیدن در رساله مجتهد در صورتی که اطمینان به درستی آن رساله داشته باشد، یا مراجعه به پایگاه های مجازی مراجع تقلید (سایت رسمی مراجع در اینترنت) ۴. استفتاء؛ یعنی با نوشتن نامه به مرجع تقلید و طرح مسئله، از او درخواست فتوا نماید.»

جای خالی

۹. حرام ص ۲۱ کتاب درسی
۱۰. ولی فقیه ص ۱۹ کتاب درسی
۱۱. مکلف ص ۲۰ کتاب درسی
۱۲. مراجع تقلید ص ۱۹ کتاب درسی
۱۳. مقلد ص ۱۹ کتاب درسی

صحیح یا غلط

۱۴. صحیح ص ۲۱ کتاب درسی
۱۵. غلط ص ۲۱ کتاب درسی
۱۶. غلط ص ۲۲ کتاب درسی
۱۷. صحیح ص ۲۱ کتاب درسی
۱۸. غلط ص ۲۲ کتاب درسی

کوتاه پاسخ

۱۹. از بین کسانی که وارد حوزه های علمیه می شوند، گروهی اندک توانایی استخراج احکام دین از منابع آن را کسب می نمایند، که به آنان مجتهد می گویند. ص ۱۹ کتاب درسی
۲۰. به مجتهدانی که در تمامی موضوعات فقهی تخصص فوق العاده پیدا می کنند و محل مراجعه مردم می شوند، مرجع تقلید می گویند. ص ۱۹ کتاب درسی
۲۱. در بین مراجع تقلید یا مجتهدین توانا، یک نفر سرپرستی و رهبری جامعه اسلامی را عهده دار می شود، که به او ولی فقیه گفته می شود. ص ۱۹ کتاب درسی
۲۲. ۱. شنیدن از خود مرجع تقلید ۲. شنیدن از دو نفر عادل یا حتی یک نفر که انسان به گفته او اطمینان دارد. ۳. دیدن در رساله مجتهد ۴. استفتاء؛ ص ۲۱ کتاب درسی

پاسخ کامل

۲۳. دستور صریح قرآن مبنی بر فهم عمیق دین (لیتفقوها فی الدین) و تبلیغ و ترویج آن (ولینذروا قومهم) لزوم تأسیس حوزه های علمیه را رقم زد تا گروهی از مؤمنین از هر صنف و نژاد (من کل فرقه) به مراکز تحصیل علوم دینی وارد شده تا علم فقه را بیاموزند و به دیگران تعلیم دهند. ص ۱۹ کتاب درسی

۲۴. روش های به دست آوردن فتوای مرجع تقلید: ۱. شنیدن از خود مرجع تقلید؛ به عنوان مثال، در رسانه های معتبر فتوای خود را اعلام نماید. ۲. شنیدن از دو نفر عادل یا حتی یک نفر که انسان به گفته او اطمینان دارد. ۳. دیدن در رساله مجتهد در صورتی که اطمینان به درستی آن رساله داشته باشد، یا مراجعه به پایگاه های مجازی مراجع تقلید (سایت رسمی مراجع در اینترنت) ۴. استفتاء؛ یعنی با نوشتن نامه به مرجع تقلید و طرح مسئله، از او درخواست فتوا نماید. ص ۲۱ کتاب درسی

۲۵. بلوغ - عقل - قدرت ص ۲۰ و ۲۱ کتاب درسی

الف) تستی

۱. حکم ثابت هر چیزی را ..... می گویند.
- ۱) حکم واقعی (۲) حکم اولی (۳) حکم ثانوی (۴) حکم حکومتی
۲. نوع وجوب نماز ظهر جمعه ..... است.
- ۱) عینی (۲) تخییری (۳) تعبدی (۴) هر سه مورد
۳. کدام از اقسام واجب صحیح نیست؟
- ۱) واجب عینی، عملی است که انجام آن بر تک تک افراد مکلف واجب باشد.
- ۲) واجب کفایی، عملی است که اگر برخی افراد به انجام آن اقدام کنند، از دیگران ساقط نمی شود.
- ۳) واجب تعینی، عملی که انجام خود آن واجب است و انجام هیچ چیزی جایگزین آن نمی شود.
- ۴) واجب تعبدی، واجبی است که نیت و قصد قربت در آن شرط می باشد.
۴. حکم کارهایی مانند خوردن غذای داغ، خوابیدن بین الطلوعین و ... چیست؟
- ۱) مستحب (۲) حرام (۳) مکروه (۴) مباح

ب) جای خالی

۵. عملی که خداوند مکلف را به آن تشویق نموده است بدون آن که الزامی در کار باشد ..... نام دارد.
۶. .... عملی است که خدای متعال انجام آن را بر مکلف لازم شمرده و اجازه ترک آن را نداده است مثل نماز.
۷. به عملی که انجام خود آن عمل معین نشده و انسان اختیار دارد کار دیگری را جایگزین آن کند ..... می گویند.

ج) صحیح و غلط

۸. واجبی که نیت و قصد قربت در آن شرط است واجب تعبدی نام ندارد.
۹. مستحب عملی است که خدای متعال مکلف را به انجام آن تشویق کرده است.
۱۰. احتیاط واجب حکمی است که رعایت احتیاط در آن مستحب است.
۱۱. عملی که انجام آن بر تک تک افراد مکلف واجب باشد واجب عینی می گویند.
۱۲. واجب توصلی به واجبی گفته می شود که نیت و قصد قربت در آن شرط است.
۱۳. حکم ثابت هر چیزی را حکم اولی آن می گویند.
۱۴. واجب کفایی عملی است که انجام آن بر تک تک افراد مکلف واجب است.

د) کوتاه پاسخ

۱۵. انواع واجب را در موارد زیر مشخص کنید.
- الف) امر به معروف: ب) شستن لباس نجس: ج) اطاعت از والدین: د) نماز یومیه:

۱۶. از بین اعمال زیر واجب، حرام، مستحب، مکروه را معین کنید.
حج، مسواک زدن، گفتن دروغ و غیبت، غصب اموال دیگران، خوابیدن، روزه
۱۷. در موارد زیر احکام خمسہ تکلیفی را مشخص کنید.
الف) دروغ گفتن: .....
ب) تلاوت قرآن: .....
ج) پوشیدن لباس های کثیف: .....
د) نوشیدن: .....

۵) پاسخ کامل

۱۸. احکام ثانوی را تعریف نموده و یک مثال از آن ذکر نمایید.
۱۹. احتیاط واجب را تعریف کنید؟
۲۰. منظور از واجب تعبدی و توصلی چیست؟
۲۱. مستحب و مکروه را همراه با مثال مقایسه نمایید؟
۲۲. تفاوت حکم حکومتی فقیه با فتوای فقیه را توضیح دهید؟
۲۳. احکام اولی و ثانوی چه تفاوتی با هم دارند؟ برای هر کدام مثال بزنید.
۲۴. فرق واجب عینی و کفایی را با ذکر مثال بیان نمایید؟

ز) تعریف کنید

۲۵. مباح:
۲۶. احکام تخییری:

پاسخنامه درس ۳

تستی

۱. گزینه «۲» ص ۲۸ کتاب درسی «حکم ثابت هر چیزی را، حکم اولی آن می گویند.»
۲. گزینه «۲» ص ۲۹ کتاب درسی «عملی که انجام خود آن معین نشده و انسان اختیار دارد کار دیگری را جایگزین آن کند، واجب تخییری است. مانند: نماز هنگام ظهر روز جمعه، که می توان به جای شرکت در نماز جمعه، نماز ظهر خواند.»
۳. گزینه «۲» ص ۲۸ کتاب درسی «عملی که اگر برخی افراد به انجام آن اقدام کنند، از دیگران ساقط می شود، واجب کفایی است.»
۴. گزینه «۳» ص ۲۷ کتاب درسی «عملی که خداوند متعال مکلف را از انجام آن نهی کرده و ترک آن را از مکلف خواسته است، بدون آن که الزامی در کار باشد، بلکه اجازه انجام آن را نیز داده است. ترک عمل مکروه، پسندیده است و ثواب دارد ولی انجام آن عذاب ندارد. مانند: خوردن غذای داغ، خوابیدن بین الطلوعین، پوشیدن لباس های کثیف و...».

جای خالی

۵. مستحب ص ۲۷ کتاب درسی
۶. واجب ص ۲۶ کتاب درسی

۷. واجب تخیری ص ۲۹ کتاب درسی

صحیح یا غلط

۸. غلط ص ۲۹ کتاب درسی

۹. صحیح ص ۲۷ کتاب درسی

۱۰. غلط ص ۲۹ کتاب درسی

۱۱. صحیح ص ۲۸ کتاب درسی

۱۲. غلط ص ۲۹ کتاب درسی

۱۳. صحیح ص ۲۸ کتاب درسی

۱۴. غلط ص ۲۸ کتاب درسی

کوتاه پاسخ

۱۵. الف (کفایی) ب (توصلی) ج (تعینی) د (تعینی) ص ۲۸ و ۲۹ کتاب درسی

۱۶. واجب: حج / روزه ص ۲۶ کتاب درسی - حرام: گفتن دروغ و غیبت / غضب اموال دیگران مستحب: خوابیدن / مسواک زدن

۱۷. الف (حرام ص ۲۷) ب (مستحب ص ۲۷) ج (مکروه ص ۲۷) د (مباح ص ۲۷)

پاسخ کامل

۱۸. حکم هر چیز در حالت ضرورت و اضطرار را حکم ثانوی آن می گویند. مانند: جواز تیمم به جای وضو در حالت اضطرار یا جواز خوردن گوشت مردار در حال ضرورت. ص ۲۸ کتاب درسی

۱۹. حکمی که رعایت احتیاط در آن واجب است. هرگاه مرجع تقلید پیرامون موضوعی فتوا صادر نکرده و از عبارت «احتیاط واجب» در بیان حکم استفاده کند، مقلد می تواند در آن مسئله به نظر مرجع تقلید خود عمل کند یا به نظر مرجع اعلم بعد از او مراجعه کند. ص ۲۹ کتاب درسی

۲۰. واجبی که نیت و قصد قربت در آن شرط است، واجب تعبدی است. مانند: نماز و روزه و دیگر عبادات. واجبی که نیت و قصد قربت لازم ندارد، واجب توصلی است. مانند: جواب سلام، شستوشوی بدن یا لباس نجس برای انجام نماز. ص ۲۹ کتاب

۲۱. مستحب: عملی که خداوند متعال مکلف را به انجام آن تشویق نموده است، بدون آن که الزامی در کار باشد، بلکه اجازه ترک آن را نیز داده است. انجام عمل مستحب پسندیده است و ثواب دارد، ولی ترک آن عذاب ندارد. مانند: تلاوت قرآن، خواندن نمازهای نافله، مسواک زدن و... مکروه: عملی که خداوند متعال مکلف را از انجام آن نهی کرده و ترک آن را از مکلف خواسته است، بدون آن که الزامی در کار باشد، بلکه اجازه انجام آن را نیز داده است. ترک عمل مکروه، پسندیده است و ثواب دارد ولی انجام آن عذاب ندارد. مانند: خوردن غذای داغ، خوابیدن بین الطلوعین پوشیدن لباس های کثیف. ص ۲۷

۲۲. تفاوت حکم حکومتی فقیه با فتوای فقیه در این است که فتوا، حکم ثابت فقیه در خصوص احکام شرعی مانند نماز و روزه است. ولی حکم حکومتی عبارت است از حکم ولی فقیه درباره آن چه به مصالح جامعه اسلامی و عموم مسلمانان مربوط می شود. ص ۲۸ کتاب درسی

۲۳. حکم ثابت هر چیزی را، حکم اولی آن می گویند. مانند: وجوب وضو برای نماز یا حرمت خوردن گوشت مردار. اما حکم هر چیز در حالت ضرورت و اضطرار را حکم ثانوی آن می گویند. مانند: جواز تیمم به جای وضو در حالت اضطرار یا جواز خوردن گوشت مردار در حال ضرورت. ص ۲۸ کتاب درسی

۲۴. عملی که انجام آن بر تک تک افراد مکلف واجب باشد، واجب عینی است. مانند: نماز، روزه، پرداخت خمس و زکات. ولی عملی که اگر برخی افراد به انجام آن اقدام کنند، از دیگران ساقط می شود، واجب کفایی است. مانند: امر به معروف و نهی از منکر و تحصیل علوم دینی که بر همگان واجب است، اما اگر گروهی به آن اقدام کنند و آن واجب انجام شود، از عهده بقیه ساقط می شود. ص ۲۸ کتاب درسی

تعریف کنید

۲۵. عملی که خداوند متعال انجام یا ترک آن را به اختیار مکلف گذاشته است. ص ۲۷ کتاب درسی

۲۶. عملی که انجام خود آن معین نشده و انسان اختیار دارد کار دیگری را جایگزین آن کند، واجب تخییری است. ص ۲۹ کتاب

الف) تستی

۱. اگر شیء نجس به گونه ای عوض شود که به صورت شیء پاک درآید پاک می شود که به آن ..... می گویند؟
 (۱) تبعیت (۲) برطرف شدن عین نجاست (۳) استحاله (۴) غیبت شخص مسلمان
۲. شیء نجسی که به سبب پاک شدن شیء دیگر پاک شود را گویند؟
 (۱) انتقال (۲) استحاله (۳) تبعیت (۴) اسلام
۳. کدام یک از حیوانات زیر حلال گوشت نیست؟
 (۱) الاغ و قاطر (۲) کبوتر (۳) خرگوش (۴) گنجشک
۴. اولین ادب مسلمانی چیست؟
 (۱) سلام کردن به مسلمانان (۲) زدودن آلودگی از جسم و جان
 (۳) راست گویی و خلق نیکو (۴) رعایت اخلاق و احکام
۵. از موارد زیر کدام نجس نمی باشد؟
 (۱) خون حیوانات حلال گوشت مانند: گاو، گوسفند، شتر.
 (۲) فضله ی پرندگان حلال گوشت مانند: مرغ، خروس و کبوتر.
 (۳) عرق شتر نجاست خوار.
 (۴) خون و منی انسان و هر حیوانی که خون جهنده دارد.

ب) جای خالی

۶. خون گریه ..... است و بول و غائط مرغ ..... است.
۷. مردار انسان و حیوانی که خون ..... دارد نجس است.
۸. از نظر اسلام همه چیز پاک است مگر ..... چیز.
۹. خونی که پس از ذبح شرعی حیوان، در لای گوشت و استخوان باقی می ماند ..... است.
۱۰. چیز نجسی که عین نجاست در آن نیست اگر زیر شیری که متصل به آب کر است یک مرتبه بشویند ..... است.
۱۱. اگر خون بدن انسان یا حیوانی که خون جهنده دارد به بدن پشه منتقل شود و جزء خون پشه محسوب شود ..... می شود.
۱۲. زمینی که از جنس خاک باشد فقط ..... یا ..... را پاک می کند.

ج) صحیح و غلط

۱۳. خونی که به واسطه کوبیده شدن ناخن یا پوست زیر ناخن و پوست می میرد اگر طوری شود که دیگر به آن خون نگویند پاک است.
۱۴. خرید و فروش سگ تربیت شده برای یافتن مواد مخدر حرام و معامله آن باطل است.
۱۵. آب جاری رودخانه جزء آب مطلق محسوب می شود.
۱۶. اجزای بی روح سگ و خوک خشکی حتی مو، استخوان و ناخن پاک است.

۱۷. اجزای سگ و خوکی که در خشکی زندگی می کنند حتی مو، استخوان پاک است.
۱۸. شیء جامد مست کننده، مانند: حشیش، شیشه، کریستال نجس می باشند.
۱۹. خونی که از لثه و لای دندان ها بیرون می آید اگر با آب هان مخلوط شود پاک است.

(د) کوتاه پاسخ

۲۰. خونی که پس از ذبح شرعی در لای گوشت و استخوان باقی می ماند چه حکمی دارد؟
۲۱. حکم پاک یا نجاست موارد زیر را بیان کنید.

الف) حشیش: ب) خون مار: ج) ناخن پلنگ: د) موی سگ:

۲۲. کافر به چه کسی گفته می شود؟

۲۳. شش مورد از مطهرات را نام ببرید.

۲۴. آب مضاف و مطلق را معین کنید.

شربت، آب جاری رودخانه، آب سیب، گلاب، آب چشمه

۲۵. نجس یا پاک بودن موارد زیر را مشخص نمایید.

- الف) خرما و کشمش جوشیده شده در غذا:
ب) خونی که از لثه و دندان بیرون می آید:
ج) بدن و اجزای بدن کافر و عرق وی:
د) سگ و خوگ دریایی و اجزای بدن آن ها:

(ه) پاسخ کامل

۲۶. زمین چه چیزهایی را و چگونه پاک می کند؟

۲۷. ادرار و مدفوع کدام دسته از حیوانات پاک است؟ ذکر دو مورد.

۲۸. خرید و فروش سگ و خوگ چه حکمی دارد استثنای آن کدام اند؟

۲۹. اقسام آب را نام برده هر کدام را با مثال تعریف نمایید.

۳۰. خون در چه مواردی پاک است؟

(و) تعریف کنید

۳۱. انتقال:

(ز) وصل کنید

۳۲. علت پاک شدن موارد زیر را بیان کنید جزء کدام یک از مطهرات هستند؟

الف) انتقال: (۱) کافری که ذکر شهادتین را بگوید:

ب) تبدیل: (۲) تبدیل شدن مردار به خاک:

ج) تبعیت: (۳) جزئی از بدن حیوان را به بدن انسان پیوند بزنند:

د) استحاله: (۴) خون پشه ای که از خون انسان مکیده است:

نام کتاب: احکام (۱) «ویژه دختران»

نام درس: درس (۴)

هـ) اسلام

و) استحاله

ز) انتقال

۵) تبدیل شدن شراب به سرکه:

۶) ظرف شرابی که به سرکه تبدیل شده

پاسخنامه درس ۴

تستی

۱. گزینه «۳» ص ۳۹ کتاب درسی «استحاله» اگر شیء نجس به گونه ای عوض شود که به صورت شیء پاک درآید، پاک می شود.
۲. گزینه «۳» ص ۳۹ کتاب درسی «تبعیت» شیء نجسی که به سبب پاک شدن شیء دیگر پاک شود.
۳. گزینه «۳» ص ۳۳ کتاب درسی «حیوانات حلال گوشت مانند: گاو، گوسفند، شتر».
۴. گزینه «۲» ص ۳۳ کتاب درسی «زدودن آلودگی از جسم و جان، نخستین ادب مسلمانی است».
۵. گزینه «۲» ص ۳۳ کتاب درسی

جای خالی

۶. نجس / پاک
  ۷. جهنده
  ۸. یازده
  ۹. پاک است
  ۱۰. پاک می شود
  ۱۱. پاک
  ۱۲. کف پا / کفش
- ص ۳۳ و ۳۴ کتاب درسی
- ص ۳۴ کتاب درسی
- ص ۳۳ کتاب درسی
- ص ۳۴ کتاب درسی
- ص ۳۸ کتاب درسی
- ص ۳۹ کتاب درسی
- ص ۳۸ کتاب درسی

صحیح یا غلط

۱۳. صحیح
  ۱۴. غلط
  ۱۵. صحیح
  ۱۶. غلط
  ۱۷. غلط
  ۱۸. غلط
  ۱۹. صحیح
- ص ۳۴ کتاب درسی
- ص ۳۶ کتاب درسی
- ص ۳۸ کتاب درسی
- ص ۳۵ کتاب درسی
- ص ۳۵ کتاب درسی
- ص ۳۶ کتاب درسی
- ص ۳۴ کتاب درسی

کوتاه پاسخ

۲۰. پاک است
- ص ۳۴ کتاب درسی

۲۱. الف (پاک ص ۳۶) ب (پاک ص ۳۴) ج (پاک ص ۳۵) د (نجس ص ۳۵)
۲۲. کافر به کسی گفته می شود که خداوند متعال را قبول ندارد، یا برای خدا شریک قائل می شود یا پیامبری خاتم الانبیاء حضرت محمد را نمی پذیرد. ص ۳۵ کتاب درسی
۲۳. ۱- آب ۲- زمین ۳- اسلام ۴- انتقال ۵- استحاله ۶- تبعیت ۷- برطرف شدن نجاست ص ۳۷ کتاب درسی
۲۴. مطلق (آب جاری رودخانه، آب چشمه) مضاف (آب سیب، گلاب) ص ۳۸ کتاب درسی
۲۵. الف (پاک ص ۳۶) ب (در صورت مخلوط شدن و محو شدن در آب دهان پاک؛ در غیر این صورت نجس ص ۳۴) ج (نجس ص ۳۵) د (پاک ص ۳۶)

پاسخ کامل

۲۶. زمینی که از جنس خاک یا سنگ یا سنگ فرش یا آجر فرش باشد فقط کف پا یا کفش را پاک می کند به شرطی که کف پا یا کفش هنگام راه رفتن روی زمین نجس شده باشد و بر اثر تماس کف پا یا کفش با زمین عین نجاست برطرف شود. ص ۳۷
۲۷. الف) حیوانات حلال گوشت مانند: گاو، گوسفند، شتر. ب) حیواناتی که گوشت آن ها مکروه است مانند: اسب، الاغ، قاطر. ج) حیواناتی که خون آن ها جهنده نیست مانند: مار، ماهی، سوسک. د) فضله پرندگان حلال گوشت مانند مرغ، خروس و کبوتر ص ۳۳ کتاب درسی
۲۸. خرید و فروش سگ و خوک حرام و معامله آن باطل است. مگر سگ هایی مانند: سگ گله، سگ نگهبان، سگ شکاری، سگ تربیت شده برای یافتن مواد مخدر و یافتن انسان ها در زیر آوار. ص ۳۶ کتاب درسی
۲۹. آب مضاف: آبی است که از چیزی گرفته شده باشد. مانند: آب سیب و گلاب، یا با چیزی مخلوط شده باشد که دیگر به آن آب نگویند. مانند: شربت. آب مطلق: آبی است که مضاف نباشد. مانند آب باران، آب چشمه، آب جاری رودخانه، آب شهری. ص ۳۷
۳۰. الف) خونی که از لثه و لای دندان ها بیرون می آید اگر با آب دهان مخلوط شود و از بین برود پاک است و فرو بردن آب دهان در این صورت اشکال ندارد. ب) خونی که به واسطه کوبیده شدن ناخن یا پوست، زیر ناخن و پوست می میرد، اگر طوری شود که دیگر به آن خون نگویند، پاک است. ج) خونی که پس از ذبح شرعی حیوان، در لای گوشت و استخوان باقی می ماند پاک است. ص ۳۴ کتاب درسی

تعریف کنید

۳۱. اگر خون بدن انسان یا حیوانی که خون جهنده دارد به بدن پشه منتقل شود و جزء خون پشه محسوب شود پاک می شود. یا اینکه جزئی از بدن حیوان را به بدن انسان پیوند بزنند. ص ۳۹ کتاب درسی

وصل کنید

۳۲. ۱- ه ۲- د ۳- الف ۴- ز ۵- و ۶- ج ص ۳۹ کتاب درسی

۱۵. شرایط اعضای وضو را نام ببرید.

۱۶. خواب با دوش شرط مُبطل وضو است. آن دو را ذکر کنید.

۱۷. جبیره چیست؟

۵) پاسخ کامل

۱۸. ترتیب و موالات را در وضو توضیح دهید.

۱۹. وضوی جبیره ای چیست؟

۲۰. شرایط وضو گیرنده چه چیزهایی است؟

۲۱. جبیره چیست و در چه مواردی استفاده می شود؟

۲۲. در اسلام طهارت و پاکی به چند گونه است؟ توضیح دهید.

پاسخنامه درس ۵

تستی

۱. گزینه «۱» «... طهارت معنوی (وضو یا غسل) ...» ص ۴۴ کتاب درسی

۲. گزینه «۳» «مستحب: رفتن به مسجد یا حرم امامان معصوم، قرائت قرآن و خواندن دعا، زیارت امامان معصوم، زیارت اهل قبور، خواندن نماز میت، لمس حاشیه های قرآن، همراه داشتن قرآن، نوشتن آیات قرآن، برای خوابیدن». ص ۴۴ کتاب درسی

۳. گزینه «۲» ص ۴۶ کتاب درسی «شرایط وضو گیرنده... ۳- خودش وضو بگیرد و دیگری او را وضو ندهد (مگر در مواقع ضرورت)».

جای خالی

۴. روحی / معنوی / کفر و شرک و نفاق

۵. جبیره

۶. چشم چیزی نبیند / گوش چیزی نشنود

۷. شهید

صحیح یا غلط

۸. صحیح

۹. غلط

۱۰. غلط

۱۱. صحیح

کوتاه پاسخ

- ۱.۱۲- بول و غائط (ادرار و مدفوع) کم باشد یا زیاد ۲- باد معده و روده، که از مخرج غائط خارج شود ۳- خواب، به شرطی که علاوه بر آن که چشم نمی بیند، گوش هم صدایی نشنود ۴- آن چه عقل را از بین می برد مانند: دیوانگی، مستی، بیهوشی ۵- کاری که باید برای آن غسل کرد مانند: جنابت، حیض و استحاضه و نفاس بانوان. ص ۴۵ کتاب درسی
- ۱۳- خواندن نماز (غیر از نماز میت)، طواف واجب خانه خدا، نذر و عهد و قسم بر اینکه با وضو باشد، لمس خطوط قرآن و اسامی خداوند و چهارده معصوم. ص ۴۴ کتاب درسی
- ۱۴- رفتن به مسجد یا حرم امامان معصوم، قرائت قرآن و خواندن دعا، زیارت امامان معصوم، زیارت اهل قبور، خواندن نماز میت، لمس حاشیه های قرآن، همراه داشتن قرآن، نوشتن آیات قرآن، برای خوابیدن. ص ۴۴ کتاب درسی
- ۱۵- مانعی از رسیدن آب در اعضای وضو نباشد. صورت و دست ها و جای مسح سر و پا پاک باشد. ص ۴۶ کتاب درسی
- ۱.۱۶- ۱. گوش چیزی نشنود. ۲. چشم چیزی نبیند. ص ۴۵ کتاب درسی
- ۱۷- وسیله ای است که با آن روی زخم یا محل شکستگی را می بندند. ص ۴۷ کتاب درسی

پاسخ کامل

- ۱۸- ترتیب: این که افعال وضو را به ترتیب انجام دهیم و یکی از افعال را بر سایر مقدم یا موخر نکنیم مثلاً اول مسح پا نکشیم بعد صورت را بشویم. موالات: این که افعال وضو را به گونه ای پشت سر هم انجام دهیم که فاصله مورد اعتنا بین آن ها نیافتد. ص ۴۶ کتاب درسی
- ۱۹- اگر زخم یا شکستگی در صورت و دست ها باشد و روی آن باز بوده و آب ریختن برای آن ضرر داشته باشد، باید پارچه ای روی آن انداخته و دست تر روی آن کشید. ص ۴۷ کتاب درسی
- ۱.۲۰- ۱- به قصد قربت (برای رضای خدا) وضو بگیرد. ۲- استعمال آب برای او مانعی نداشته باشد (وضو گرفتن موجب بیماری او نشود) ۳- خودش وضو بگیرد و دیگری او را وضو ندهد (مگر در مواقع ضرورت) ص ۴۶ کتاب درسی
- ۲۱- وسیله ای است که با آن روی زخم یا محل شکستگی را می بندند. (مانند: چسب زخم یا باند یا گچ گرفتن) و یا دوايي که روی زخم می گذارند (مانند پماد سوختگی) اگر زخم یا شکستگی در صورت و دست ها باشد و روی آن باز بوده و آب ریختن برای آن ضرر داشته باشد، باید پارچه ای روی آن انداخته و دست تر روی آن کشید. ص ۴۷ کتاب درسی
- ۲۲- از نظر اسلام طهارت و پاکی دو گونه است: ظاهری و معنوی. طهارت ظاهری، دوری از آلودگی ها و نجاسات ظاهری است و طهارت معنوی، دوری از آلودگی های روحی و معنوی مانند: کفر و شرک و نفاق. ص ۴۳ کتاب درسی

الف) تستی

۱. کدام یک از موارد زیر از غسل های واجب نیست؟

۱) غسل جنابت (۲) غسل میت (۳) غسل مس میت (۴) غسل جمعه

۲. در کدام یک از موارد زیر تیمم جایگزین غسل یا وضو می شود؟

۱) نداشتن وقت کافی برای وضو یا غسل (۲) نیاز به آب برای حفظ جان

۳) نیاز به آب برای تطهیر (۴) همه موارد

۳. شخصی به دلیل آنکه آب برای چشمش ضرر دارد تیمم بدل از غسل جنابت نموده و نفر دوم به دلیل کمبود وقت، تیمم بدل

از غسل نموده، حکم این دو نفر برای ورود به مسجد کدام گزینه است؟

۱) هر دو می توانند به مسجد بروند (۲) هیچ کدام نمی توانند به مسجد بروند

۳) نفر اول می تواند، نفر دوم نمی تواند (۴) نفر اول نمی تواند، نفر دوم می تواند

ب) جای خالی

۴. کسی که به بدن میتی دست بگذارد واجب است غسل کند که به آن غسل ..... می گویند.

۵. مسلمانی که از دنیا می رود واجب است او را غسل دهند که به آن غسل ..... می گویند.

۶. قضای نمازهای دوران عادت ..... نیست ولی قضای روزه های ایام عادت ..... است.

۷. تیمم بر ..... و ..... صحیح است.

۸. خونی که پس از سن یائسگی دیده می شود، ..... است.

۹. اگر غسل های متعددی به گردن داشته باشیم انجام ..... کفایت می کند.

۱۰. کسی که غسل بر او واجب است عمدا غسل نکند تا وقت تنگ شود و تیمم کند و وارد اذان شود روزه اش ..... .

۱۱. بهترین زمان غسل جمعه از ..... تا ..... است.

ج) صحیح و غلط

۱۲. خونی که زن پس از یائسگی می بیند خون حیض است.

۱۳. اگر غسل های متعددی از واجب و مستحب جمع شوند باید برای هر کدام جداگانه غسل کند.

۱۴. کسی که بدون قصد قربت غسل و شست و شو کند از طهارت معنوی محروم است.

۱۵. غسل استحاضه کفایت از وضو نمی کند.

د) کوتاه پاسخ

۱۶. غسل مستحب را نام ببرید.

۱۷. مواردی که تیمم جایگزین وضو یا غسل می شود را نام ببرید.

۱۸. بر یک فرد جنب هر کدام از کارهای زیر چه حکمی دارد؟

الف) لمس خط قرآن واسامی خداوند

ب) روغن مالی کردن بدن

۱۹. بر شخص جنب انجام چه اموری حرام است؟

۵) پاسخ کامل

۲۰. آیا زيردوش حمام می توان غسل ارتماسی نمود؟ چرا؟

۲۱. سه مورد از شرایط تحقق خون حیض را نام ببرید.

۲۲. وظیفه زن در استحاضه ی قلیله را بنویسید؟

۲۳. چگونگی انجام تیمم را به تفصیل بنویسید؟

۲۴. چیزهایی که بر حائض حرام است را نام ببرید؟

۲۵. غسل ارتماسی را توضیح دهید.

۲۶. فرق غسل میت و غسل مس میت را بنویسید.

۲۷. غسل ها به چند دسته تقسیم می شوند و به چند صورت انجام می شوند؟

۶) بیان حکم

۲۸. خواندن سوره علق توسط حائض:

پاسخنامه درس ۶

تستی

۱. گزینه «۴» ص ۵۱ کتاب درسی «برخی غسل های مستحب عبارت است از: ۱- غسل جمعه که استحباب فراوان داشته و بسیار به

آن توصیه شده است. ....»

۲. گزینه «۴» ص ۵۴ کتاب درسی

۳. گزینه «۱» ص ۵۴ کتاب درسی

جای خالی

۴. مس میت ص ۵۱ کتاب درسی

۵. میت ص ۵۱ کتاب درسی

۶. واجب نیست / واجب است ص ۵۶ کتاب درسی

۷. دو مورد از این موارد (خاک پاک، ریگ، شن، کلوخ و سنگ، که پاک و مباح باشند) ص ۵۹ کتاب درسی

۸. استحاضه ص ۵۵ کتاب درسی

۹. یک غسل ص ۵۲ کتاب درسی

۱۰. صحیح است ص ۵۵ کتاب درسی

۱۱. اذان صبح / اذان ظهر

ص ۵۱ کتاب درسی

صحیح یا غلط

۱۲. غلط

ص ۵۵ کتاب درسی

۱۳. غلط

ص ۵۲ کتاب درسی

۱۴. صحیح

ص ۵۱ کتاب درسی

۱۵. صحیح

ص ۵۷ کتاب درسی

کوتاه پاسخ

۱۶. ۱- غسل جمعه ۲- غسل شب های ماه مبارک رمضان، به ویژه شب های قدر ۳- غسل روزهای عید؛ ۴- غسل زیارت ائمه اطهار (از دور یا نزدیک)، احرام، طواف خانه خدا ۵- غسل ورود به مسجد الحرام، مسجد النبی، ورود به شهر مکه و مدینه ۶- غسل دادن کودک تازه متولد شده، از زمان ولادت تا روز هفتم ۷- غسل توبه از گناهان. ص ۵۱ و ۵۲ کتاب درسی

۱۷. ۱- نداشتن وقت کافی برای وضو یا غسل ۲- ترس از ضرر ۳- نیاز به آب برای حفظ جان ۴- نیاز به آب برای تطهیر ۶- پیدا نکردن

آب ۷- نداشتن آب مباح ص ۵۴ کتاب درسی

۱۸. الف) حرام (ب) مکروه ص ۵۳ کتاب درسی

۱۹. توقف نمودن در مساجد یا حرم امامان معصوم - رفتن به مسجد الحرام و مسجد النبی - لمس خط قرآن، اسامی خداوند متعال، پیامبران و چهارده معصوم - خواندن سوره هایی از قرآن که آیات سجده واجب دارند. ص ۵۳ کتاب درسی

پاسخ کامل

۲۰. خیر. در غسل ارتماسی باید آب کل بدن شخص را فرا گیرد ولی زیر دوش این حالت بوجود نمی آید. ص ۵۲ کتاب درسی
 ۲۱. ۱- کمتر از سه روز نباشد: خون کمتر از سه روز حکم استحاضه را دارد. ۲- بیشتر از ده روز نباشد: خونی که پس از ده روز از زمان عادت بیاید، استحاضه است. ۳- در سه روز اول استمرار داشته باشد: اگر در طول سه روز داخل رحم خون وجود داشته باشد، کفایت می کند. ۴- فاصله دو حیض حداقل ده روز است، بنابراین، اگر بعد از عادت اول و قبل از ده روز خون ببیند، خون دوم حکم استحاضه را دارد. ص ۵۵ کتاب درسی

۲۲. تعویض نوار - طهارت محل - جلوگیری از خروج خون - وضو گرفتن برای هر نماز ص ۵۷ کتاب درسی

۲۳. ۱- نیت: باید مشخص کند که تیمم او بدل از وضو است یا غسل. ۲- زدن کف دو دست با هم بر چیزی که تیمم بر آن صحیح است ۳- کشیدن کف دو دست بر تمام پیشانی (از محل روئیدن موی سر تا روی ابروها و دو طرف پیشانی). ۴- کشیدن کف دست چپ بر پشت دست راست از میچ تا نوک انگشتان. ۵- کشیدن کف دست راست بر تمام پشت دست چپ از میچ تا نوک انگشتان. ص ۸۹ کتاب درسی

۲۴. آنچه بر شخص جنب حرام است بر شخص حائض نیز حرام است، علاوه بر آن که آمیزش با همسر در ایام عادت، حرام است و موجب کفاره می شود. ص ۵۶ کتاب درسی

نام کتاب: احکام (۱) «ویژه دختران»

نام درس: درس (۶)

۲۵. نیت غسل کرده و زیر آب می رود به نحوی که آب تمام بدن او را فراگیرد، یا آن که زیر آب می رود، سپس نیت غسل کرده و بیرون می آید. ص ۵۲ کتاب درسی

۲۶. مسلمانی که از دنیا می رود واجب است او را غسل دهند که به آن «غسل میت» می گویند و نیز کسی که به بدن میتی دست بگذارد واجب است غسل کند که به آن «غسل مس میت» می گویند. ص ۵۱ کتاب درسی

۲۷. دو دسته: ۱. واجب ۲. مستحب / دو صورت: ۱. ارتماسی ۲. ترتیبی ص ۵۱ و ۵۲ کتاب درسی

بیان حکم

۲۸. حرام است «آنچه بر شخص جنب حرام است بر شخص حائض نیز حرام است.» ص ۵۶ کتاب درسی

الف) تستی

۱. به مسائلی که هنگام خواندن نماز باید مراعات شوند چه می گویند؟
۱) مبطلات نماز (۲) مقدمات نماز (۳) مقارنات نماز (۴) اعمال نماز
۲. کدام یک از موارد زیر منظور از «مقارنات نماز» را بیان می کند؟
۱) مسائلی که قبل از خواندن نماز باید رعایت شود. (۲) کارهایی که موجب باطل شدن نماز می شود.
۳) کارهایی که انجام آن موجب شک در نماز می شود. (۴) مسائلی که هنگام خواندن نماز باید مراعات شود.

ب) جای خالی

۳. اگر شخصی در بین نماز یا پس از نماز بفهمد که قبل از اذان (داخل شدن به وقت) نماز خواند، نمازش ..... است.
۴. نماز خواندن در ملک قصبی ..... است.
۵. نماز خواندن در ملک شریکی اگر رضایت شریک حاصل نشود ..... است.
۶. مسائلی که قبل از خواندن نماز باید رعایت شود که به آن ..... می گویند.

ج) صحیح و غلط

۷. مسائلی که قبل از خواندن نماز باید رعایت شود، به آن مقارنات می گویند.
۸. نماز خواندن صاحب خانه در خانه ای که اجاره داده است بدون اجازه مستأجر باطل است.

د) کوتاه پاسخ

۹. مکان نماز گزار باید چگونه باشد؟
۱۰. کسی که موفق به پیدا کردن قبله نشد چنانچه فرصت کافی دارد، بهتر است چه کاری انجام دهد؟
۱۱. شرایط لباس نماز گزار را بنویسید.
۱۲. اگر نماز گزار مجبور شود که در هواپیما یا کشتی نماز بخواند، قبله را چگونه باید رعایت کند؟
۱۳. وقت نماز چگونه معلوم می شود؟
۱۴. در کدامیک از موارد زیر نماز باطل می باشد؟

الف) اگر چادر نازک و بدن نما باشد:

ب) با مانتو و روسری اگر مقدار واجب پوشش و شرایط لباس نماز گزار را داشته باشد:

ج) نماز خواندن در ملک غصبی یا بر روی فرش غصبی یا در ماشین غصبی:

ه) پاسخ کامل

۱۵. اذانی که از صدا و سیما پخش می شود، آیا می تواند مورد اطمینان قرار گیرد یا خیر؟
۱۶. یک مورد مثال بزنید که ملک غصبی است و نماز خواندن در آن باطل است.
۱۷. منظور از مقارنات نماز را توضیح دهید.

و) بیان حکم

۱۸. نماز خواندن در ملک شریکی:

۱۹. حکم کسی که در بین نماز یا بعد از آن بفهمد که قبل از اذان نماز خوانده است:

پاسخنامه درس ۷

تستی

۱. گزینه «۳» ص ۶۴ کتاب درسی «مسائلی که هنگام خواندن نماز باید مراعات شود که شامل واجبات یازده گانه (رکنی و غیر رکنی) و انجام مستحبات مربوط به نماز می باشد که به آن «مقارنات نماز» می گویند.»
۲. گزینه «۴» ص ۶۴ کتاب درسی «مسائلی که هنگام خواندن نماز باید مراعات شود که شامل واجبات یازده گانه (رکنی و غیر رکنی) و انجام مستحبات مربوط به نماز می باشد که به آن «مقارنات نماز» می گویند.»

جای خالی

۳. باطل
۴. باطل
۵. باطل
۶. مقدمات

صحیح یا غلط

۷. غلط
۸. صحیح

کوتاه پاسخ

۹. پاک باشد. غصبی نباشد. بی حرکت باشد. پستی و بلندی زیاد نداشته باشد. به نحوی باشد که بتوان رکوع و سجود را به راحتی انجام داد. ص ۶۵ کتاب درسی
۱۰. بهتر است به چهار طرف نماز بخواند. ص ۶۷ کتاب درسی
۱۱. حداقل پوشش واجب برای زن در نماز، باید تمام بدن و موی سر خود (به غیر از گردی صورت و دست ها تا مچ) را بپوشاند. پاک باشد. مباح باشد (غصبی نباشد). اجزای مردار یا حیوان حرام گوشت نباشد. ص ۶۵ کتاب درسی
۱۲. باید رو به قبله بایستد و اگر وسائل نقلیه از قبله برگشتند، نماز گزار در حال نماز به سمت قبله برگردد. ص ۶۷ کتاب درسی
۱۳. با گفته دو نفر عادل مورد اعتماد یا با اذان گفتن مؤذن وقت شناس و مورد اطمینان حاصل می شود. ص ۶۵ کتاب درسی
۱۴. الف) باطل ب) می توان نماز خواند ج) باطل است ص ۶۶ و ۶۷ کتاب درسی

پاسخ کامل

۱۵. بله می توان. زمانی انسان می تواند مشغول نماز شود که یقین کند وقت داخل شده است و این یقین با گفته دو نفر عادل مورد اعتماد یا با اذان گفتن مؤذن وقت شناس و مورد اطمینان حاصل می شود. ص ۶۵ کتاب درسی
۱۶. نماز خواندن صاحب خانه در خانه ای که اجاره داده است (البته بدون کسب رضایت از مستأجر) ص ۶۷ کتاب درسی
۱۷. مسائلی که هنگام خواندن نماز باید مراعات شود که شامل واجبات یازده گانه (رکنی و غیر رکنی) و انجام مستحبات مربوط به نماز می باشد که به آن «مقارنات نماز» می گویند. ص ۶۴ کتاب درسی

بیان حکم

۱۸. اگر رضایت شریک حاصل نشود نماز باطل است. ص ۶۷ کتاب درسی
۱۹. نمازش باطل است. ص ۶۶ کتاب درسی

الف) تستی

۱. کدام یک از واجبات رکنی نماز محسوب می شوند؟

(۱) قرائت (۲) ذکر (۳) تشهد (۴) رکوع

۲. بر کدام یک سجده صحیح است؟

(۱) چوب (۲) کاغذ (۳) برگ انگور (۴) کوزه گلی

ب) جای خالی

۳. اگر کسی نماز ظهر یا عصر را عمداً بلند بخواند نمازش ..... و سجده بر روی چوب و کاغذ ..... است.

۴. انسان از دو بعد ..... و ..... تشکیل شده است.

۵. آن بخش از واجبات نماز را که اگر چه سهواً یا عمداً به جا آورده نشود نماز باطل می شود ..... می گویند.

۶. بر مرد ..... است حمد و سوره نماز صبح و مغرب و عشاء را بلند بخواند.

۷. صحیح خواندن نماز به زبان عربی ..... است و اگر کلمه ای را از روی عمد صحیح ادا نکند نمازش ..... است.

ج) صحیح و غلط

۸. سجده بر روی چوب و کاغذ صحیح نیست.

۹. آن بخش از واجبات نماز که اگر چه سهواً و چه عمداً به جا آورده نشود، نماز باطل می شود ارکان نماز گویند.

د) کوتاه پاسخ

۱۰. قیام نماز در چه صورتی واجب است؟

۱۱. سوره هایی که سجده واجب دارند را بنویسید.

۱۲. مراعات جهر و اخفات (بلند و آهسته خواندن) در کدام یک از نمازهای یومیه واجب است؟

۱۳. قیام واجب نماز که رکن به حساب می آید چه موقعی است؟

۱۴. بر کدام یک سجده صحیح است؟

الف) چوب ( ) ب) کاغذ ( ) ج) برگ انگور ( ) د) کوزه گلی ( )

ه) پاسخ کامل

۱۵. «واجبات رکنی» را با ذکر یک مثال تعریف کنید.

۱۶. واجبات رکنی و غیر رکنی در مقارنات نماز را توضیح دهید؟

۱۷. منظور از «قیام متصل به رکوع» چیست؟ و وظیفه ی نمازگزار که پیش از آن که به سجده برسد یادش بیاید رکوع را فراموش کرده چیست؟

۱۸. اگر در بین نماز چیزی که سجده بر آن می کنیم گم شود وظیفه چیست؟

۱۹. شخصی در حال نماز خواندن است که کودکی مهر او را برداشته و فرار می کند وظیفه او چیست؟

۲۰. تفاوت واجب رکنی و غیر رکنی را بنویسد.

ز) بیان حکم

۲۱. بالا بردن دست ها تا مقابل صورت هنگام گفتن تکبیره الاحرام:

۲۲. صحیح خواندن نماز، به زبان عربی:

پاسخنامه درس ۸

تستی

۱. گزینه «۴» ص ۷۲ کتاب درسی

۲. گزینه «۳» «سجده کردن باید پیشانی را بر روی زمین بگذارد بعد..... و بعد از آن گیاه به شرطی که خوراکی مانند برگ درخت

مو نباشد.» ص ۷۵ کتاب درسی

جای خالی

۳. باطل / صحیح ص ۷۴ و ۷۵ کتاب درسی

۴. جسم / روح ص ۷۱ کتاب درسی

۵. ارکان نماز ص ۷۱ کتاب درسی

۶. واجب ص ۷۴ کتاب درسی

۷. واجب / باطل ص ۷۴ کتاب درسی

صحیح یا غلط

۸. غلط ص ۷۵ کتاب درسی

۹. صحیح ص ۷۱ کتاب درسی

کوتاه پاسخ

۱۰. ایستادن هنگام گفتن تکبیره الاحرام و ایستادن قبل از رکوع، واجب و رکن است. ص ۷۳ کتاب درسی

۱۱. سوره سجده - سوره فصلت - سوره نجم - سوره علق ص ۷۵ کتاب درسی

۱۲. صبح و مغرب و عشاء ص ۷۴ کتاب درسی

۱۳. ایستادن هنگام گفتن تکبیره الاحرام و ایستادن قبل از رکوع، واجب و رکن است. ص ۷۳ کتاب درسی

۱۴. الف (صحیح) ب (صحیح) ج (صحیح نیست) د (صحیح) ص ۷۵ کتاب درسی

پاسخ کامل

۱۵. آن بخش از واجبات نماز را که اگر، چه سهوا و چه عمدا، به جا آورده نشود یا کم و زیاد شود، نماز باطل می شود، ارکان

نماز می گویند، مانند: رکوع و سجود. ص ۷۱ کتاب درسی

۱۶. آن بخش از واجبات نماز را که اگر، چه سهوا و چه عمدا، به جا آورده نشود یا کم و زیاد شود، نماز باطل می شود، ارکان نماز می گویند، مانند: رکوع و سجود. واجبات غیر رکنی آن بخش از واجبات نماز است که اگر از روی فراموشی کم یا زیاد شود، نماز باطل نمی شود. مانند: قرائت، تشهد. ص ۷۱ کتاب درسی

۱۷. قیام متصل به رکوع یعنی ایستادنی که قبل از رکوع باید انجام شود ولی از آن جا که همیشه قبل از رکوع نمازگزار ایستاده است قیام متصل به رکوع مشخص نیست و فقط در شرایط خاص ملموم می شود مثل همین موردی که در سوال آمده است. اگر رکوع را فراموش کند و پیش از آن که به سجده برسد یادش بیاید، لازم است قیام متصل به رکوع را انجام دهد، یعنی بلند شود و بایستد بعد به رکوع برود و چنانچه به حالت خمیدگی به رکوع برگردد نمازش باطل است. ص ۷۵ کتاب درسی

۱۸. اگر در بین نماز چیزی که بر آن سجده می کند گم شود و چیزی که سجده بر آن صحیح است مانند (سنگ، چوب، کاغذ) نداشته باشد چنانچه وقت وسعت دارد باید نماز را بشکند و آن چه که سجده بر آن صحیح است پیدا کند و نماز را دوباره بخواند، اما اگر وقت تنگ است و با شکستن نماز، نمازش قضا می شود، باید به لباسش اگر از پنبه یا کتان است سجده کند و اگر از این جنس نبود بر لباس از هر جنسی که باشد، اگر آن هم ممکن نشد بر پشت دست و اگر آن هم ممکن نبود بر چیز معدنی مانند انگشتر عقیق سجده کند. ص ۷۵ کتاب درسی

۱۹. چنانچه وقت وسعت دارد باید نماز را بشکند و آن چه که سجده بر آن صحیح است پیدا کند و نماز را دوباره بخواند، اما اگر وقت تنگ است و با شکستن نماز، نمازش قضا می شود، باید به لباسش اگر از پنبه یا کتان است سجده کند و اگر از این جنس نبود بر لباس از هر جنسی که باشد، اگر آن هم ممکن نشد بر پشت دست و اگر آن هم ممکن نبود بر چیز معدنی مانند انگشتر عقیق سجده کند. ص ۷۵ کتاب درسی

۲۰. واجبات رکنی: آن بخش از واجبات نماز را که اگر، چه سهواً و چه عمداً، به جا آورده نشود یا کم و زیاد شود، نماز باطل می شود. واجبات غیر رکنی: آن بخش از واجبات نماز است که اگر از روی فراموشی کم یا زیاد شود، نماز باطل نمی شود. ص ۷۱ کتاب درسی

بیان حکم

۲۱. مستحب است. ص ۷۳ کتاب درسی

۲۲. واجب است. ص ۷۴ کتاب درسی

الف) تستی

۱. کدام مورد در زمینه نمازهای واجب صحیح است؟
(۱) می توان در حالت اختیار تنها به خواندن سوره حمد اکتفا کرد.
(۲) در هیچ شرایطی از انسان ساقط نمی شود.
(۳) می توان در حالت اختیار نشسته یا خوابیده خواند.
(۴) غالب این نوع نماز دو رکعتی است.
۲. کدام یک از موارد زیر جزء نمازهای واجب نمی باشد؟
(۱) نماز قضای پدر و مادر بر فرزند بزرگ تر
(۲) نمازهای نافله
(۳) نماز میت
(۴) نماز نذر و قسم
۳. در کدام مورد خواندن نماز آیات واجب نمی باشد؟
(۱) زلزله (۲) هرحادثه ترسناکی (۳) ماه و خورشید گرفتگی (۴) رعد و برقی که باعث ترس مردم شود

ب) جای خالی

۴. نماز آیات دو رکعت است و در هر رکعتی ..... رکوع دارد.
۵. در نماز ..... می توان تنها به خواندن سوره حمد اکتفا کرد.

د) کوتاه پاسخ

۶. دو مورد از تفاوت های نماز واجب و مستحب را بنویسید.
۷. در چه زمان هایی خواندن نماز آیات واجب می شود؟
۸. کارهایی که نماز را باطل می کند بنویسید. (ذکر ۳ مورد)
۹. دو مورد از شک های مبطل نماز را ذکر کنید.

ه) پاسخ کامل

۱۰. کیفیت نماز آیات را بنویسید.
۱۱. نمازهای نافله یومیه ظهر و مغرب چگونه است؟
۱۲. «نمازهای واجب» را نام برده و چهار مورد از مُبطلات نماز را ذکر کنید.
۱۳. گریه کردن در نماز چه حکمی دارد؟
۱۴. چه زمانی نماز آیات واجب می شود؟
۱۵. برای هر کدام از نمازهای واجب و مستحب سه مثال ذکر کنید؟

پاسخنامه درس ۹

جای خالی

۱. گزینه «۲» «نماز واجب در هیچ شرایطی ساقط نمی شود اما نماز مستحب، اختیاری است.» ص ۸۱ کتاب درسی
۲. گزینه «۲» ص ۸۰ کتاب درسی
۳. گزینه «۲» «یکی از نمازهای واجب که به سبب برخی حوادث واجب می شود، نماز آیات است. هنگام زلزله، ماه گرفتگی، خورشید گرفتگی (هرچند کسی هم نترسد) و رعد و برق و طوفان های وحشتناک که معمولاً باعث ترس مردم می شود، نماز آیات واجب می شود. ص ۸۲ کتاب درسی

جای خالی

۴. پنج ص ۸۳ کتاب درسی
۵. مستحب ص ۸۱ کتاب درسی

کوتاه پاسخ

۱. ۶- نماز واجب در هیچ شرایطی ساقط نمی شود اما نماز مستحب، اختیاری است. ۲- غالب نمازهای مستحب دو رکعتی است، اما نمازهای واجب سه یا چهار رکعتی هم وجود دارد. ۳- نماز مستحب را می توان در حالت اختیار به صورت نشسته یا خوابیده هم خواند. ۴- در نماز مستحب می توان تنها به خواندن سوره حمد اکتفا کرد. ۵- شک میان رکعت اول و دوم نمازهای مستحب، مبطل نماز نیست اما در نمازهای واجب مبطل است. ص ۸۱ کتاب درسی
۷. هنگام زلزله، ماه گرفتگی، خورشید گرفتگی (هرچند کسی هم نترسد)، و رعد و برق و طوفان های وحشتناک که معمولاً باعث ترس مردم می شود. ص ۸۲ کتاب درسی
۸. از بین رفتن شرط های نماز، از بین رفتن صورت ظاهری نماز، خندیدن و گریستن، سخن گفتن، تشبه عمدی به غیر شیعه، به خواب رفتن، کم یا زیاد شدن ارکان نماز، شک هایی که مبطل است. ص ۸۲ کتاب درسی
۹. شک بین رکعت اول و دوم، شک بین دو و سه در نماز مغرب. ص ۸۲ کتاب درسی

پاسخ کامل

۱۰. نماز آیات دو رکعت است و در هر رکعت پنج رکوع دارد. نماز آیات به روش های مختلف خوانده می شود که ساده ترین روش آن است که در هر رکعت، بعد از خواندن سوره حمد، یکی از سوره های قرآن را پنج قسمت کرده و قبل از هر رکوع یک قسمت آن خوانده می شود. ص ۸۳ کتاب درسی
۱۱. ظهر (هشت رکعت قبل از نماز ظهر) مغرب (۴ رکعت پس از نماز مغرب) ص ۸۰ کتاب درسی
۱۲. نمازهای یومیه - نماز قضای پدر یا مادر که از دنیا رفته اند بر فرزند بزرگ تر - نماز آیات (خورشید گرفتگی، ماه گرفتگی، زلزله) - نماز میت - نماز طواف خانه خدا - نماز نذر و قسم. مبطلات نماز: از بین رفتن شرط های نماز، از بین رفتن صورت

نام کتاب: احکام (۱) «ویژه دختران»

نام درس: درس (۹)

ظاهری نماز، خندیدن و گریستن، سخن گفتن، تشبه عمدی به غیر شیعه، به خواب رفتن، کم یا زیاد شدن ارکان نماز، شک هایی که مبطل است. ص ۸۲ کتاب درسی

۱۳. به شرطی که در امور دنیوی باشد مبطل نماز است. ص ۸۲ کتاب درسی

۱۴. هنگام زلزله، ماه گرفتگی، خورشید گرفتگی (هرچند کسی هم نترسد)، و رعد و برق و طوفان های وحشتناک که معمولاً باعث ترس مردم می شود، نماز آیات واجب می شود. ص ۸۲ کتاب درسی

۱۵. واجب: نمازهای یومیه (روزانه)، نماز قضای پدر یا مادر که از دنیا رفته اند بر فرزند بزرگ تر، نماز آیات، نماز میت، نماز طواف خانه خدا، نماز نذر و قسم. مستحب: نمازهای نافله های یومیه، نمازهای نافله شب، نمازهای روزهای هفته، نمازهای ماه های سال، نمازهای ائمه اطهار (علیه السلام) ص ۸۰ کتاب درسی

الف) تستی

۱. شرکت در نماز جماعت برای همه ..... است.
- ۱) مستحب (۲) واجب (۳) جایز
۲. حکم به نماز جماعت رفتن زنان چیست؟
- ۱) حتی اگر بتوانند خود را از نامحرم حفظ کنند، بهتر است نماز را در خانه بخوانند.
- ۲) در هر صورت، بهتر است برای نماز به مسجد بروند.
- ۳) در هر صورت بهتر است در خانه نماز بخوانند.
- ۴) اگر بتوانند خود را از نامحرم حفظ کنند، بهتر است در مسجد نماز بخوانند.
۳. کدام گزینه در مورد نماز جماعت صحیح می باشد؟
- ۱) شرکت در نماز جماعت برای همه مستحب است.
- ۲) نماز جماعت بعد از وقت بهتر است از نمازی که اول وقت ولی به تنهایی خوانده می شود.
- ۳) نماز جماعت مختصر بهتر است از نماز طولانی که به تنهایی خوانده می شود.
- ۴) همه موارد

ب) جای خالی

۴. سبک شمردن نماز جماعت ..... است.
۵. در اهمیت نماز جمعه همین بس که با ..... مقایسه شده و در کنار نماز عید فطر و قربان مطرح می شود.
۶. اماکن تخییری عبارتند از ..... و ..... و ..... که مسافر می تواند نمازهای خود را کامل یا شکسته بخواند.
۷. پایگاه فرهنگ سازی است.
۸. ، ، ، ..... براساس قرآن و عترت از اهمیت نماز جماعت می باشد.
۹. بهترین زمان برای نماز ..... و بهترین مکان ..... و بهترین کیفیت ..... است.
۱۰. نماز خواندن در حرم امیر المؤمنین علی (ع) برابر است با ..... نماز که در مکان های دیگر خوانده می شود.
۱۱. نماز جمعه ..... رکعت است و پیش از آن دو سخنرانی کوتاه دارد که توسط امام جمعه ایراد می شود.

ج) صحیح و غلط

۱۲. نماز جماعت بعد از اول وقت بهتر از نمازی است که در اول وقت ولی تنها خوانده شود.
۱۳. کثیرالسفر باید نمازش را شکسته بخواند.
۱۴. نماز گزار باید نام امام جماعت را بداند تا بتواند به او اقتدا کند.
۱۵. مسافر باید حتما نمازهایش را در مسجد الحرام کامل بخواند.

۱۶. نماز جماعت بر فرزندی که والدین او امر به شرکت در نماز جماعت کنند واجب است.

د) کوتاه پاسخ

۱۷. حکم نماز جماعت برای زنان چیست؟

۱۸. در چه صورتی بهتر است زنان نماز را در مسجد بخوانند؟

۱۹. چه کسانی باید در سفر نمازشان را کامل بخوانند؟

۲۰. چهار مکانی که مسافر می تواند نمازهای خود را در آن جا کامل یا شکسته بجا آورد کدامند؟

۲۱. اقتدا به امام جماعتی که نمی شناسیم چه حکمی دارد؟

۲۲. مسافت شرعی چند کیلومتر است؟ آن را از کجا محاسبه می کنند؟

ه) پاسخ کامل

۲۳. منظور از نماز کامل چیست؟

۲۴. سفر معصیت را با مثال توضیح دهید.

۲۵. چرا در اسلام به اقامه نماز جماعت توصیه شده است؟

۲۶. منظور از «سفر معصیت» و «کثیر السفر» در احکام مسافر چیست؟ برای هر کدام مثالی بزنید.

۲۷. چگونه مسجد پایگاه فرهنگ سازی است؟

۲۸. رفت و آمد به مساجد چه آثار و برکاتی می تواند داشته باشد؟

۲۹. در مورد جایگاه مسجد در اسلام مختصراً شرح دهید.

۳۰. به چه نمازی نماز کامل می گویند؟

۳۱. حد ترخص یعنی چه؟

۳۲. پیامبر اکرم (ص) در مورد نمازهای شکسته چه می فرمایند؟

ز) بیان حکم

۳۳. دستور والدین نسبت به جماعت خواندن نماز فرزند:

۳۴. نماز خواندن در حرم امامان معصوم (ع):

۳۵. سبک شمردن نماز جماعت:

پاسخنامه درس ۱۰

تستی

۱. گزینه «ا» ص ۸۷ کتاب درسی «شرکت در نماز جماعت برای همه مستحب است، به ویژه همسایه مسجد و کسی که صدای اذان

مسجد را می شنود.»

نام کتاب: احکام (۱) «ویژه دختران»

نام درس: درس (۱۰)

۲. گزینه «۴» ص ۸۶ کتاب درسی «برای زنان بهتر است نماز را در خانه خود بخوانند، اما اگر بتوانند خود را از نامحرم حفظ کنند، بهتر است در مسجد نماز بخوانند.»

۳. گزینه «۴» ص ۸۷ کتاب درسی «شُرکت در نماز جماعت برای همه مستحب است، به ویژه همسایه مسجد و کسی که صدای اذان مسجد را می شنود. نماز جماعت بعد از اول وقت، بهتر است از نمازی که اول وقت، ولی به تنهایی خوانده شود. نماز جماعت مختصر بهتر است از نماز طولانی که به تنهایی خوانده می شود.»

جای خالی

۴. حرام ص ۸۷ کتاب درسی
۵. حج خانه خدا ص ۸۸ کتاب درسی
۶. مسجد الحرام / مسجد النبی / مسجد کوفه / حرم امام حسین (ع) ص ۸۹ کتاب درسی
۷. مسجد ص ۸۵ کتاب درسی
۸. اجتماع مسلمین / وحدت و یکپارچگی / برقراری ارتباط صمیمانه بین امت اسلام ص ۸۷ کتاب درسی
۹. اول وقت / مسجد / جماعت ص ۸۵ کتاب درسی
۱۰. ۲۰۰ هزار ص ۸۶ کتاب درسی
۱۱. دو ص ۸۸ کتاب درسی

صحیح یا غلط

۱۲. صحیح ص ۸۷ کتاب درسی
۱۳. غلط ص ۸۹ کتاب درسی
۱۴. غلط ص ۸۸ کتاب درسی
۱۵. غلط ص ۸۹ کتاب درسی
۱۶. صحیح ص ۸۷ کتاب درسی

کوتاه پاسخ

۱۷. برای زنان بهتر است نماز را در خانه خود بخوانند، اما اگر بتوانند خود را از نامحرم حفظ کنند، بهتر است در مسجد نماز بخوانند. ص ۸۶ کتاب درسی
۱۸. اگر بتوانند خود را از نامحرم حفظ کنند، بهتر است در مسجد نماز بخوانند. ص ۸۶ کتاب درسی
۱۹. سفر معصیت / کثیرالسفر ص ۸۹ کتاب درسی
۲۰. مسجد الحرام / مسجد النبی / مسجد کوفه / حرم امام حسین (ع) ص ۸۹ کتاب درسی
۲۱. اگر از اقتدای جمعی از مؤمنین ظاهر الصلاح به عدالت امام جماعت اطمینان پیدا کند، اقتدا نمودن جایز است. ص ۸۴ کتاب

۲۲. آخرین خانه های شهر مبدأ مسافت است و شهرک ها و کارخانجات اطراف شهر که جدا هستند، جزء شهر محسوب نمی شوند.
ص ۹۰ کتاب درسی

پاسخ کامل

۲۳. نماز کامل، نمازی است که در بهترین زمان (اول وقت) و در بهترین مکان (مسجد) و با بهترین کیفیت (به جماعت) خوانده شود. همچنین حضور قلب، خضوع و خشوع، درجه نماز را بالاتر می برد و به رشد و کمال واقعی نزدیک می سازد. ص ۸۵

۲۴. یعنی کسی که اصل سفرش معصیت است، مانند: فرزندی که بدون رضایت والدین یا زنی که بدون رضایت همسر خود به مسافرت رفته است. همچنین کسی که برای انجام معصیت سفر می کند مانند: کسی که برای سرقت یا شهادت دروغ به سفر می رود. ص ۸۹ کتاب درسی

۲۵. اجتماع مسلمین، وحدت و یکپارچگی، برقراری ارتباط صمیمانه و مذهبی بین امت اسلام براساس قرآن و عترت از اهمیت و ضرورت فوق العاده ای برخوردار است و یکی از مهم ترین مصادیق اجتماع عمومی مسلمین، شرکت در مساجد و حضور در نماز جماعت است. ص ۸۷ کتاب درسی

۲۶. یعنی کسی که اصل سفرش معصیت است، مانند: فرزندی که بدون رضایت والدین یا زنی که بدون رضایت همسر خود به مسافرت رفته است. همچنین کسی که برای انجام معصیت سفر می کند مانند: کسی که برای سرقت یا شهادت دروغ به سفر می رود. کثیرالسفر: کسی که به طور مداوم به سفر می رود و یا کار او در سفر است (مانند راننده)، نباید نماز خود را شکسته بخواند یا روزه خود را افطار کند. ص ۸۹ کتاب درسی

۲۷. اجتماع مسلمین، وحدت و یکپارچگی، برقراری ارتباط صمیمانه و مذهبی بین امت اسلام براساس قرآن و عترت از اهمیت و ضرورت فوق العاده ای برخوردار است و یکی از مهم ترین مصادیق اجتماع عمومی مسلمین، شرکت در مساجد و حضور در نماز جماعت است. ص ۸۷ کتاب درسی

۲۸. اجتماع مسلمین، وحدت و یکپارچگی، برقراری ارتباط صمیمانه و مذهبی بین امت اسلام براساس قرآن و عترت از اهمیت و ضرورت فوق العاده ای برخوردار است و یکی از مهم ترین مصادیق اجتماع عمومی مسلمین، شرکت در مساجد و حضور در نماز جماعت است. ص ۸۷ کتاب درسی

۲۹. هر مسجد بخش کوچکی از دستگاه با عظمت فرهنگ اسلامی است که امام جماعت مدیریت آن را بر عهده دارد و مأمومین با حضور خود در این کانون های عبادی، سیاسی و فرهنگی، نقش مفید و مؤثر نماز را در بعد اجتماعی آن آشکار می سازند. مساجد علاوه بر آن که جایگاه عبادت خدا هستند، کاربردهای فراوان دیگری در مدیریت فرهنگی جامعه اسلامی بر عهده دارند که حضور مستمر و با شور و شعور مأمومین همراه با مدیریت صحیح امام جماعت، باعث افزایش کار آمدی مسجد خواهد شد. ص ۸۵ کتاب درسی

۳۰. نماز کامل، نمازی است که در بهترین زمان (اول وقت) و در بهترین مکان (مسجد) و با بهترین کیفیت (به جماعت) خوانده شود. همچنین حضور قلب، خضوع و خشوع، درجه نماز را بالاتر می برد و به رشد و کمال واقعی نزدیک می سازد. ص ۸۵

۳۱. مسافر هنگامی که از شهر خود به مقداری که دیوارهای شهر را نبیند و اذان شهر را نشنود دور شود باید نماز خود را شکسته بخواند و روزه خود را افطار کند به این مقدار حد ترخص گویند. ص ۸۵ کتاب درسی

۳۲. خداوند متعال هدیه ای به من و امتم کرامت فرموده که در مسافرت اجازه افطار روزه و کوتاه شدن نماز (شکسته شدن نماز) را صادر فرموده است، پس هر کس چنین نکند هدیه خداوند متعال را رد کرده است. ص ۹۰ کتاب درسی

بیان حکم

۳۳. نماز جماعت بر فرزندان که والدین آنان، امر به شرکت در نماز جماعت نمایند، واجب می شود. ص ۸۷ کتاب درسی

۳۴. مستحب است. ص ۸۶ کتاب درسی

۳۵. حرام است. ص ۸۷ کتاب درسی

الف) تستی

۱. کدام یک از موارد زیر جزء روزه های حرام می باشد؟
 (۱) روزه کفاره (۲) روزه نذر و قسم (۳) روزه ای که ضرر دارد (۴) روزه قضا
۲. زمان روزه قضا یا نذر مطلق کدام است؟
 (۱) از اول شب تا اذان صبح روز بعد (۲) از اول شب تا اذان صبح
 (۳) از اول شب تا اذان مغرب (۴) اول شب تا اذان ظهر روز بعد
۳. زمان نیت کدام گزینه، از اول شب تا اذان صبح روز بعد است؟
 (۱) روزه مستحبی (۲) روزه قضا یا نذر مطلق (۳) روزه رمضان و روزه نذر روز معین (۴) هیچکدام
۴. کدام یک از اعمال زیر روزه را باطل نمی کند؟
 (۱) خوردن و آشامیدن عمدی (۲) فرو بردن آب دهان به واسطه دیدن ترشحات که در دهان جمع شده.
 (۳) فرو بردن سر در آب (۴) دست دادن به نامحرم

ب) جای خالی

۵. روزه عید فطر و قربان ..... است.
۶. اگر روزه دار از روی ..... چیزی بخورد یا بیاشامد، روزه اش باطل نمی شود.
۷. اگر انسان روزه خود را به صورت عمدی باطل کند علاوه بر قضای آن روز باید برای هر روز ..... روزه بگیرد یا ..... را غذا دهد.
۸. روزه گرفتن در روز عاشورا ..... است.
۹. اگر برای آن که کسی را از غرق شدن نجات دهد باید سر خود را در آب فرو ببرد، روزه اش ..... است.
۱۰. کسی که قصد دارد کفاره روزه خود را با ۶۰ روز روزه گرفتن پرداخت کند، باید ..... ، ..... روزه بگیرد.
۱۱. باید روزه و هر عبادت دیگر را تنها برای ..... انجام داد.

ج) صحیح و غلط

۱۲. اگر روزه دار از روی فراموشی چیزی بخورد و یا بیاشامد روزه او باطل است.
۱۳. کسی که روزه مستحبی می گیرد، واجب نیست روزه را به آخر برساند.
۱۴. اگر روزه دار بی اختیار در آب بیفتد روزه اش باطل نمی شود.
۱۵. روزه روزهای عید فطر و قربان مستحب است.
۱۶. کسی که شک کند تمام سرش زیر آب رفته یا نه روزه اش باطل است.
۱۷. فرو بردن آب دهان، اگر چه به واسطه دیدن ترشحات در دهان جمع شده باشد روزه را باطل نمی کند.

د) کوتاه پاسخ

۱۸. دو مورد از مبطلات روزه را نام ببرید.
۱۹. حکم روزه روز عاشورا چیست؟
۲۰. حکم روزه کفاره را بنویسید.
۲۱. روزه ای که ضرر دارد چه حکمی دارد؟
۲۲. زمان نیت روزه قضا چه موقعی است؟
۲۳. حکم فرو بردن تمام سر در آب در حال روزه چیست؟
۲۴. زمان نیت روزه مستحب چه موقعی است؟
۲۵. اگر کسی با انگیزه بهداشت و درمان روزه بگیرد، روزه اش چه حکمی دارد؟
۲۶. حکم روزه کسی که بی اختیار در آب بیفتد و یا فراموش کند که روزه است و تمام سرش در آب قرار گیرد، چیست؟
۲۷. کفاره کسی که روزه خود را به صورت عمدی باطل می کند، برای هر روز علاوه بر قضای آن چیست؟
۲۸. شخصی نیت روزه مستحبی کرده ولی قبل از ظهر متوجه می شود که روزه قضا نیز دارد آیا می تواند نیت روزه مستحبی را تبدیل به نیت روزه قضا کند؟ نظر حضرت آیت الله بهجت (ره) را بنویسید.

ه) پاسخ کامل

۲۹. خانمی که از عادت ماهانه پاک شده و برای گرفتن روزه عمدا غسل نکند، وظیفش چیست؟
۳۰. روزه های واجب را نام برده و مشخص سازید که روزه «عید قربان» و «مسافری که نمازش شکسته است» چه حکمی دارد؟
۳۱. روزه های واجب و روزه های حرام را بنویسید؟
۳۲. آثار و برکات روزه را بنویسید؟
۳۳. نقش روزه در تربیت انسان چیست؟

پاسخنامه درس ۱۱

تستی

۱. گزینه «۳» ص ۹۳ کتاب درسی
۲. گزینه «۴» ص ۹۴ کتاب درسی
۳. گزینه «۳» ص ۹۴ کتاب درسی «روزه ماه مبارک رمضان و نذر روز معین: از اول شب تا اذان صبح»
۴. گزینه «۲» ص ۹۵ کتاب درسی

جای خالی

۵. حرام
۶. فراموشی

۷. دوماه / شصت فقیر ص ۹۶ کتاب درسی
۸. مکروه ص ۹۳ کتاب درسی
۹. باطل ص ۹۶ کتاب درسی
۱۰. ۳۱ روز آن را / پشت سر هم ص ۹۶ کتاب درسی
۱۱. اطاعت از فرمان خدا ص ۹۴ کتاب درسی

صحیح یا غلط

۱۲. غلط ص ۹۵ کتاب درسی
۱۳. صحیح ص ۹۳ کتاب درسی
۱۴. صحیح ص ۹۶ کتاب درسی
۱۵. غلط ص ۹۳ کتاب درسی
۱۶. غلط ص ۹۵ کتاب درسی
۱۷. صحیح ص ۹۵ کتاب درسی

کوتاه پاسخ

۱۸. خوردن و آشامیدن، رساندن غبار غلیظ به حلق، فرو بردن تمام سر در آب، باقی ماندن بر جنابت و حیض تا اذان صبح، آمیزش. ص ۹۵ کتاب درسی
۱۹. مکروه ص ۹۳ کتاب درسی
۲۰. واجب است ص ۹۳ کتاب درسی
۲۱. حرام است ص ۹۳ کتاب درسی
۲۲. اول شب تا اذان ظهر روز بعد ص ۹۴ کتاب درسی
۲۳. باطل ص ۹۵ کتاب درسی
۲۴. از اول شب تا قبل از اذان مغرب روز بعد ص ۹۴ کتاب درسی
۲۵. اگر کسی با انگیزه بهداشت و درمان روزه بگیرد، روزه او باطل است. ص ۹۴ کتاب درسی
۲۶. روزه اش باطل نمی شود. ص ۹۶ کتاب درسی
۲۷. باید جریمه (کفاره) هم بدهد و مقدار کفاره آن است که برای هر روز دو ماه روزه بگیرد یا شصت فقیر را غذا دهد. ص ۹۶
۲۸. آیت الله بهجت: بله، می تواند نیت روزه قضا کند و ثواب روزه مستحبی را هم می برد. ص ۹۴ کتاب درسی

پاسخ کامل

۲۹. خانمی که از عادت ماهانه پاک شده و عمدا غسل نکند تا قبل از اذان صبح که وقت غسل کردن، تنگ شود، می تواند با تیمم وارد اذان صبح شده و روزه بگیرد و روزه اش نیز صحیح است، اما به دلیل تأخیر در غسل معصیت کرده است. ص ۹۶

۳۰. روزه های ماه مبارک رمضان - روزه ای که به واسطه نذر یا قسم واجب می شود. - روزه قضای ماه مبارک رمضان - روزه

قضای پدر یا مادری که از دنیا رفته است بر فرزند بزرگتر - روزه کفارہ هر دو حرام است ص ۹۳ کتاب درسی

۳۱. روزه های واجب: روزه های ماه مبارک رمضان - روزه ای که به واسطه نذر یا قسم واجب می شود. - روزه قضای ماه

مبارک رمضان - روزه قضای پدر یا مادری که از دنیا رفته است بر فرزند بزرگتر - روزه کفارہ روزه های حرام: عید فطر

و قربان - روزه مستحبی فرزند بدون رضایت والدین و زن بدون رضایت همسر - روزه مسافری که نمازش شکسته است.

- روزه ای که ضرر دارد ص ۹۳ کتاب درسی

۳۲. روزه جسم انسان را سالم می کند و روح را لطافت می بخشد. اراده را تقویت، غرایز حیوانی را تعدیل و به اعمال نیک

تشویق می کند و آثار فردی آن به جامعه نیز سرایت می کند، تا آنجا که آمار جرم و جنایت در ماه مبارک رمضان به شدت

کاهش پیدا می کند. ص ۹۳ کتاب درسی

۳۳. روزه جسم انسان را سالم می کند و روح را لطافت می بخشد. اراده را تقویت، غرایز حیوانی را تعدیل و به اعمال نیک

تشویق می کند و آثار فردی آن به جامعه نیز سرایت می کند، تا آنجا که آمار جرم و جنایت در ماه مبارک رمضان به شدت

کاهش پیدا می کند. ص ۹۳ کتاب درسی

الف) تستی

۱. کودک یا نوجوانی که به سفر حج رفته است و محرم شده، اگر طواف نساء و نماز آن را انجام ندهد حکم او چیست؟
(۱) حج او صحیح و بی اشکال است. (۲) نمی تواند ازدواج کند.
۲. در حج عمره، پس از سعی صفا و مروه چه عملی باید انجام داد؟
(۱) نماز طواف (۲) طواف النساء (۳) احرام (۴) حلق یا تقصیر

ب) جای خالی

۳. مراسم حج به صورت یک همایش عظیم و بین المللی سالیانه در ماه ..... برگزار می شود.
۴. طبق دستور خداوند در طول عمر یک مرتبه ..... است که هر فرد مسلمانی که قدرت و توانایی رفتن به خانه خدا را دارد، رهسپار شده و اعمال حج را انجام دهد.
۵. دعای «اللهم ارزقنی حج بیتک الحرام» اکثرا در دعاهاى ماه ..... تکرار شده است.
۶. اعمال حج ..... مختصر و در عین حال جامع هستند.

ج) صحیح و غلط

۷. حج واجب در طول عمر، چند مرتبه برای یک مسلمان دارای توانایی واجب است.
۸. سعی صفا و مروه در اعمال حج مستحب است.
۹. مراسم حج واجب را می توان هر موقع از سال که فرصت داشته باشیم انجام دهیم.
۱۰. خداوند چهل رحمت برای طواف کندگان خانه خدا و چهل رحمت برای نماز گزاران در خانه خدا قرار داده است.
۱۱. کودکی که در سفر حج محرم می شود لازم نیست اعمال حج را کامل انجام دهد.

د) کوتاه پاسخ

۱۲. زمان حج تمتع در چه ماه قمری برگزار می شود؟
۱۳. کودک یا نوجوانی که به سفر حج رفته و محرم شده در چه صورتی ازدواج بر او حرام می شود؟
۱۴. پس از سعی صفا و مروه نوبت به کدام عمل حج می رسد؟
۱۵. دو ضیافت و مهمانی خاص خداوند کدامند؟
۱۶. حج چه زمانی بر فرد مسلمان واجب می شود؟

ه) پاسخ کامل

۱۷. اعمال عمره مفرده را مختصر و به ترتیب بنویسید.
۱۸. خداوند متعال در آیه ۹۷ سوره آل عمران در مورد حج خانه خدا چه فرموده اند؟
۱۹. کودک یا نوجوانی که به سفر حج رفته و محرم می شود لازم است علاوه بر صحیح انجام دادن اعمال عمره، کدام عمل حج را به جای آورد؟ چرا؟

۲۰. طبق فرمایش امام صادق (ع) خداوند متعال در اطراف خانه کعبه چند باب رحمت گشوده است؟ و این درهای رحمت از آن چه کسانی است؟

۲۱. منظور از «سعی صفا و مروه» در اعمال حج چیست؟ و کدام یک از اعمال حج است که در صورت عدم بجا آوردن آن، همسر حج گزار بر وی حلال نمی شود؟

پاسخنامه درس ۱۲

تستی

۱. گزینه «۲» ص ۹۸ کتاب درسی «کودک یا نوجوانی که به سفر حج رفته و محرم می شود لازم است علاوه بر صحیح انجام دادن اعمال عمره، طواف نساء و نماز آن را نیز صحیح و کامل به جا آورد و چنانچه انجام ندهد، نمی تواند ازدواج کند.»
۲. گزینه «۴» ص ۹۷ کتاب درسی «پس از سعی صفا و مروه، نوبت به حلق یا تقصیر می رسد که واجب است زائر خانه خدا مقداری از موی سر یا ناخن خود را بچیند.»

جای خالی

۳. ذی حجه ص ۱۰۱ کتاب درسی
۴. واجب ص ۱۰۱ کتاب درسی
۵. مبارک رمضان ص ۱۰۰ کتاب درسی
۶. مفرده ص ۱۰۱ کتاب درسی

صحیح یا غلط

۷. غلط ص ۱۰۱ کتاب درسی
۸. غلط ص ۱۰۱ کتاب درسی
۹. غلط ص ۱۰۱ کتاب درسی
۱۰. غلط ص ۱۰۱ کتاب درسی
۱۱. غلط ص ۱۰۲ کتاب درسی

کوتاه پاسخ

۱۲. در ماه ذی حجه برگزار می شود. ص ۱۰۱ کتاب درسی
۱۳. چنانچه طواف نساء و نماز آن را صحیح و کامل به جا نیاورد. ص ۱۰۲ کتاب درسی
۱۴. حلق یا تقصیر ص ۱۰۱ کتاب درسی
۱۵. اول: ماه مبارک رمضان که انسان مؤمن با روزه گرفتن به میهمانی خداوند متعال می رود. دوم: حج خانه خدا که حاجیان با ورود به بیت الله الحرام و انجام مناسک حج به میهمانی خدای رحمان وارد می شوند. ص ۱۰۰ کتاب درسی

۱۶. زمانی که فرد قدرت و توانایی حضور در حج را داشته باشد. ص ۱۰۱ کتاب درسی با کمی تغییر

پاسخ کامل

۱۷. پس از آنکه زائر خانه خدا در یکی از میقات های اطراف مکه محرم شد و لباس احرام را بر تن کرد به سمت خانه خدا حرکت می کند و به هنگام ورود به مسجدالحرام هفت مرتبه به دور خانه خدا طواف می کند. پس از طواف خانه خدا در مسجدالحرام پشت مقام ابراهیم دو رکعت نماز به نیت طواف خانه خدا می خواند و پس از نماز به سمت محل سعی حرکت می کند و فاصله بین دو کوه صفا و مروه را هفت مرتبه می پیماید. پس از سعی صفا و مروه، نوبت به حلق یا تقصیر می رسد که واجب است زائر خانه خدا حرکت کرده هفت دور دیگر به نیت طواف نساء به دور خانه کعبه طواف می کند و پس از آن دو رکعت نماز پشت مقام ابراهیم به نیت نماز طواف نساء به جای آورده و اعمال عمره مفرده خود را به پایان می رساند. ص ۱۰۲ کتاب درسی

۱۸. انجام حج به خاطر انجام فرمان خدا واجب است هر کس که قدرت و توانایی انجام آن را داشته باشد (هر کس که قدرت دارد اما حج را ترک می کند) کفر ورزیده است. و بداند که خداوند از تمام جهانیان بی نیاز است. ص ۹۹ کتاب درسی

۱۹. کودک یا نوجوانی که به سفر حج رفته و محرم می شود لازم است علاوه بر صحیح انجام دادن اعمال عمره، طواف نساء و نماز آن را نیز صحیح و کامل به جا آورد و چنانچه انجام ندهد، نمی تواند ازدواج کند. ص ۱۰۲ کتاب درسی

۲۰. خداوند متعال در اطراف خانه کعبه یکصد و بیست باب رحمت خود را گشوده است: ۶۰ رحمت برای طواف کنندگان، ۴۰ رحمت برای نماز گزاران، ۲۰ رحمت برای نظر کنندگان به خانه کعبه ص ۱۰۱ کتاب درسی

۲۱. فاصله بین دو کوه صفا و مروه را هفت مرتبه می پیماید. (ص ۱۰۱ کتاب درسی) طواف نساء (ص ۱۰۲ کتاب درسی)

الف) تستی

۱. اگر شتر را قبل از نحر مانند گوسفند سر ببرند، گوشتش ..... می شود.
- ۱) حرام (۲) حلال (۳) مکروه (۴) بستگی به نظر مرجع
۲. گوشت کدام یک از حیوانات زیر حلال می باشد؟
- ۱) انواع گاو و گوسفند، اسب، قاطر (۲) گاو وحشی، بز کوهی، آهو، انواع گاو و گوسفند
- ۳) خرگوش، بز کوهی، آهو، انواع گاو و گوسفند (۴) آهو، گور خر، جوجه تیغی، الاغ، شتر

ب) جای خالی

۳. در بین خوردنی ها و نوشیدنی های حرام، بدتر و خبیث تر از ..... وجود ندارد.
۴. در دستورات حیات بخش دین مبین اسلام نوعی ..... وجود دارد و مصرف هر نوع خوراکی جایز نمی باشد.
۵. خدای متعال هر خوردنی و نوشیدنی که برای سلامتی انسان، ضرر و زیان دارد را ..... کرده است.
۶. اگر قبل از نحر شتر را مانند گوسفند سر ببرند گوشتش ..... و بدنش ..... است.
۷. خداوند متعال برای هر انسان یک پیامبر باطنی به نام ..... آفریده است.
۸. اگر حیوان حلال گوشت را (وحشی یا اهلی) باشد با شرایط شرعی که گفته می شود سر ببرند بعد از جان دادن گوشت آن ..... و بدنش ..... است.

ج) صحیح و غلط

۹. خرگوش حلال گوشت است.
۱۰. گنجشک حرام گوشت است.
۱۱. کسی که سر حیوان را می برد، باید مسلمان باشد.
۱۲. «مار، روباه، گراز، کرکس» جزء حیوانات حرام گوشت و «گاو وحشی، گور خر، قرقاول» جزو حیوانات حلال گوشت هستند.
۱۳. در بین نوشیدنی های حرام، خبیث تر از شراب وجود ندارد.
۱۴. گوشت الاغ از نوع حیوانات حرام گوشت زمینی است.

د) کوتاه پاسخ

۱۵. دو مورد از شرایط ذبح شرعی حیوانات را بنویسید.
۱۶. بدترین و خبیث ترین نوشیدنی ها و خوردنی ها کدام است و چه اثری دارد؟
۱۷. شرط حلال بودن آبزیان چیست؟
۱۸. کدام یک از حیوانات زیر (حلال گوشت، حرام، و مکروه) می باشد؟
جغد ( ) گوزن ( ) الاغ ( ) کلاغ ( )
۱۹. کرامت انسان چیست؟

۲۰. حکم گوشت شتر در صورتی که مانند گوسفند ذبح شود، چیست؟

۲۱. حکم خوردن گوشت میگو و شاه میگو چیست؟

۵) پاسخ کامل

۲۲. شرایط ذبح شرعی را بنویسید.

۲۳. از نظر اسلام هدف از خوردن و آشامیدن چیست؟

۲۴. منظور از «نحر» شتر در احکام ذبح حیوانات چیست؟

۲۵. چرا شراب بدترین و خبیث ترین نوشیدنی است؟

۲۶. چرا خداوند بعضی از خوردنی ها و نوشیدنی ها را بر ما حرام کرده است؟

و) کامل کنید

۲۷. جدول زیر را کامل نمایید.

۲-	۱-	الف) حیوان حلال گوشت زمینی اهلی
۲-	۱-	ب) پرندگان حرام گوشت
۲-	۱-	ج) آبزیان حلال

پاسخنامه درس ۱۳

تستی

۱. گزینه «۱» ص ۱۰۷ کتاب درسی «اگر قبل از نحر، شتر را مانند گوسفند سر ببرند گوشتش حرام و بدنش نجس است.»

۲. گزینه «۲» ص ۱۰۶ کتاب درسی

جای خالی

۳. شراب

۴. اعتدال

۵. حرام

۶. حرام / نجس

۷. عقل

۸. حلال / پاک

صحیح یا غلط

۹. غلط

۱۰. غلط

ص ۱۰۷ کتاب درسی	۱۱. صحیح
ص ۱۰۶ کتاب درسی	۱۲. صحیح
ص ۱۰۸ کتاب درسی	۱۳. صحیح
ص ۱۰۶ کتاب درسی	۱۴. غلط

کوتاه پاسخ

- ۱۰۱- کسی که سر حیوان را می برد، مسلمان باشد. ۲- هنگام سر بریدن قسمت جلوی بدن حیوان رو به قبله باشد. ۳- هنگام ذبح نام خدا را به زبان جاری کند. (گفتن بسم الله کافی است) ۴- چهار رگ بزرگ گردن حیوان را از پایین برآمدگی زیر گلو به طور کامل ببرد ۵- حیوان بعد از سر بریدن حرکتی کند که معلوم شود زنده بوده است. ص ۱۰۷ کتاب درسی
۱۶. در بین خوردنی ها و نوشیدنی های حرام، بدتر و خبیث تر از شراب وجود ندارد که علاوه بر ظاهر جسم، باطن روح و حتی نسل انسان را آلوده می سازد. ص ۱۰۸ کتاب درسی
۱۷. انواع ماهی ها که دارای پولک هستند. ص ۱۰۶ کتاب درسی
۱۸. جغد (حرام) گوزن (حلال) الاغ (مکروه) کلاغ (حرام) ص ۱۰۶ کتاب درسی
۱۹. عقل ص ۱۰۷ کتاب درسی
۲۰. گوشتش حرام و بدنش نجس است. ص ۱۰۷ کتاب درسی
۲۱. حلال است. ص ۱۰۶ کتاب درسی

پاسخ کامل

- ۱۰۲- کسی که سر حیوان را می برد، مسلمان باشد. ۲- هنگام سر بریدن قسمت جلوی بدن حیوان رو به قبله باشد. ۳- هنگام ذبح نام خدا را به زبان جاری کند. (گفتن بسم الله کافی است). ۴- چهار رگ بزرگ گردن حیوان را از پایین برآمدگی زیر گلو به طور کامل ببرد. ۵- حیوان بعد از سر بریدن حرکتی کند که معلوم شود زنده بوده است. ص ۱۰۷ کتاب درسی
۲۳. از نظر اسلام هدف از خوردن و آشامیدن، تقویت جسم برای انجام اطاعت الهی و بندگی او و خدمت به خلق خداست و به همین دلیل اطعام مؤمنان و غذا دادن به نیازمندان سفارش شده است. ص ۱۰۵ کتاب درسی
۲۴. یعنی کارد یا آهنی تیز را در گودی بین گردن و سینه فرو کنند. ص ۱۰۷ کتاب درسی
۲۵. زیرا علاوه بر ظاهر جسم، باطن روح و حتی نسل انسان را آلوده می سازد. ص ۱۰۶ کتاب درسی
۲۶. خداوند متعال خوردنی ها و نوشیدنی هایی را که بدن انسان به آن احتیاج دارد حلال قرار داده و آنچه را که برای سلامتی او ضرر و زیان دارد حرام و ممنوع نموده است. ص ۱۰۵ کتاب درسی

کامل کنید

۲۷. الف (۱. انواع گاو ۲. گوسفند و...) ب (۱. عقاب ۲. باز و...) ج (۱. میگو ۲. شاه میگو) ص ۱۰۶ کتاب درسی

الف) تستی

۱. گناهی مانند حسد، زمانی حرمت اخلاقی دارد که :
  - (۱) در عمل ظاهر شود (۲) در قلب باشد (۳) در نیت (۴) در قلب و عمل
۲. دروغ گفتن با صراحت و اشاره چه حکمی دارد؟
  - (۱) هر دو حرام (۲) حرام و مکروه (۳) مکروه و حرام (۴) هر دو مکروه
۳. غیبت یعنی بیان: .....
  - (۱) عیوب مخفی در غیاب آنان (۲) عیوب ظاهر در غیاب آنان
  - (۳) عیوب ظاهر در جلو آنان (۴) عیوب مخفی در جلو آنان
۴. اگر عیبی را به کسی نسبت دهن که آن عیب را نداشته باشد ..... است.
  - (۱) غیبت (۲) تهمت (۳) دروغ (۴) افتراء

ب) جای خالی

۵. اگر مصلحت بزرگ در کار باشد که مفسده دروغ را بر طرف کند، دروغ گفتن .....
۶. .... یعنی بیان عیوب مخفی مومنان در نبودن آنان.
۷. تقلب دروغ ..... و ..... است.
۸. گناهی مانند حسد تا زمانی که در قلب انسان باشد تنها ..... دارد و هنگامی که در عمل ظاهر شود ..... پیدا می کند.
۹. اگر اخلاق را به یک درخت زیبا تشبیه کنیم ریشه آن ..... و شاخ و برگ آن ..... می باشد.

ج) صحیح و غلط

۱۰. اصرار و مداومت بر گناهان کوچکی مانند (استفاده مردان از زیورآلات طلا) در زمره گناهان کبیره به حساب می آید.
۱۱. خیانت در امانت جزء گناهان کبیره می باشد.
۱۲. دروغ گفتن چه با صراحت باشد یا با اشاره، با لفظ باشد یا کتابت حرام است.
۱۳. کسی که نماز نمی خواند ولی این گناه خود را آشکار نمی کند غیبت او جایز است.

د) کوتاه پاسخ

۱۴. سه مورد از گناهان کبیره که در قرآن اشاره شده را نام ببرید.
۱۵. حد قذف نسبت عمل نامشروع به زنان و مردان پاکدامن دادن، چند ضربه شلاق است؟
۱۶. حکم فرد تهمت زننده در صورتی که نتواند تهمت را اثبات کند چیست؟
۱۷. در چه صورت گناه صغیره تبدیل به کبیره می شود؟
۱۸. زینت کردن به طلا برای مردان چه حکمی دارد؟

۵) پاسخ کامل

۱۹. دروغ گفتن در چه صورتی جایز است؟ با مثال.
۲۰. دو مورد از احکام دروغ گفتن را بنویسید؟
۲۱. تهمت را تعریف کنید.
۲۲. غیبت را تعریف کنید.
۲۳. توبه نمودن از غیبت یا تهمت چگونه است؟
۲۴. به چه گناہانی کبیره گفته می شود؟ دو مورد را نام ببرید.
۲۵. بنا بر نظر آیت الله خامنه ای دانش آموز یا دانشجویی که در امتحانات با تقلب نمره قبولی کسب کند و از مزایای آن استفاده کند حکم آن چیست؟
۲۶. نقد و بررسی نامزدهای انتخابات چه حکمی دارد؟
۲۷. غیبت و تهمت چه تفاوتی با یکدیگر دارند؟

پاسخنامه درس ۱۴

تستی

۱. گزینه «۲» ص ۱۱۳ کتاب درسی «گناهی مانند حسد تا زمانی که در قلب انسان است تنها حرمت اخلاقی دارد و هنگامی که در عمل ظاهر شد حرمت فقهی پیدا می کند.»
۲. گزینه «۱» ص ۱۱۴ کتاب درسی «دروغ گفتن چه با صراحت باشد یا با اشاره، با لفظ باشد یا کتابت حرام است.»
۳. گزینه «۱» ص ۱۱۵ کتاب درسی «غیبت یعنی بیان عیوب مخفی مؤمنان در غیاب آنان.»
۴. گزینه «۲» ص ۱۱۵ کتاب درسی «اگر عیبی را به کسی نسبت دهند که آن عیب را نداشته باشد، تهمت و حرام است.»

جای خالی

۵. جایز می شود ص ۱۱۴ کتاب درسی
۶. غیبت ص ۱۱۵ کتاب درسی
۷. عملی / حرام ص ۱۱۵ کتاب درسی
۸. حرمت اخلاقی / حرمت فقهی ص ۱۱۳ کتاب درسی
۹. صفات اخلاقی / افعال اخلاقی ص ۱۱۲ کتاب درسی

صحیح یا غلط

۱۰. صحیح ص ۱۱۳ کتاب درسی
۱۱. صحیح ص ۱۱۴ کتاب درسی
۱۲. صحیح ص ۱۱۴ کتاب درسی

۱۳. غلط

ص ۱۱۵ کتاب درسی

کوتاه پاسخ

۱.۱۴- شرک به خداوند متعال ۲- ناامیدی از رحمت خدا ۳- قتل و آدم کشی ۴- عاق والدین ۵- قطع ارتباط با خویشان
۶- خوردن مال یتیم ۷- زنا ۸- لواط ۹- قمار ۱۰- شراب خواری ۱۱- ربا خواری ۱۲- غنا و آواز خوانی ۱۳- دروغ، سوگند
دروغ، شهادت دروغ ۱۴- خیانت در امانت ۱۵- اسراف ۱۶- تکبر ۱۷- سحر و جادوگری ۱۸- خوردن مردار، خون و گوشت
خوک ۱۹- ترک عمدی نماز ۲۰- پرداخت نکردن زکات ۲۱- سبک شمردن حج خانه خدا ۲۲- اصرار بر ترک واجبات
۲۳- اصرار بر گناه ۲۴- غیبت و سخن چینی ۲۵- ریختن آبروی مؤمن ۲۶- حسد ۲۷- احتکار ۲۸- استمناء ۲۹- بدعت
۳۰- حکم ناحق ۳۱- کفران نعمت ۳۲- تهمت ۳۳- اهانت به مقدسات ۳۴- اشاعه فحشاء و منکرات ۳۵- خلف وعده (وعده
دادن به کاری که قصد انجامش را ندارد). ص ۱۱۴ کتاب درسی

۱۵. هشتاد ضربه شلاق ص ۱۱۶ کتاب درسی

۱۶. حاکم اسلامی می تواند فرد تهمت زننده را اگر نتواند اثبات کند، حد قذف (یعنی هشتاد ضربه شلاق) بزند. ص ۱۱۶ کتاب
۱۷. اصرار و مداومت بر گناهان کوچک (مانند استفاده مردان از زیورآلات طلا)، آشکار نمودن گناه، خوشحالی بر انجام گناه،
سبک شمردن و کوچک دانستن گناه، همگی در زمره گناهان کبیره به حساب می آید. ص ۱۱۳ کتاب درسی

۱۸. گناه دارد و حرام است. ص ۱۱۳ کتاب درسی

پاسخ کامل

۱۹. اگر مصلحتی بزرگ در کار باشد که مفسده دروغ را بر طرف کند، دروغ گفتن جایز می شود. مانند: جلوگیری از قتل یک
انسان بی گناه ص ۱۱۴ کتاب درسی

۱.۲۰- دروغ گفتن چه با صراحت باشد یا با اشاره، با لفظ باشد یا کتابت حرام است. ۲- اگر مصلحتی بزرگ در کار باشد که
مفسده دروغ را بر طرف کند، دروغ گفتن جایز می شود. مانند: جلوگیری از قتل یک انسان بی گناه ۳- دروغ گفتن حرام
است، اما راست گفتن واجب نیست، بنابراین اگر از چیزی سؤال کنند که صلاح نیست بیان شود، می توان ساکت ماند و چیزی
نگفت، خصوصاً اگر مفسده شخصی یا اجتماعی به دنبال داشته باشد. ص ۱۱۴ کتاب درسی

۲۱. اگر عیبی را به کسی نسبت دهند که آن عیب را نداشته باشد، تهمت و حرام است و از جمله گناهان کبیره به حساب می
آید. ص ۱۱۵ کتاب درسی

۲۲. غیبت یعنی بیان عیوب مخفی مؤمنان در غیاب آنان. خداوند متعال در قرآن غیبت را به منزله خوردن گوشت برادر مرده دانسته
است. ص ۱۱۵ کتاب درسی

۲۳. اگر کسی به فردی تهمت زده یا غیبت او را نموده و او مطلع شده، باید او را راضی کند تا توبه او قبول شود و اگر مطلع
نشده، علاوه بر دعا برای او، اگر قدرت دارد رفع تهمت کند و اگر نمی تواند با تعریف از او به اندازه ممکن جبران خسارت
را بنماید. ص ۱۱۶ کتاب درسی

۲۴. در اصطلاح روایات به گناهایی که خداوند متعال وعده عذاب و آتش دوزخ را به کسانی که آن گناه را مرتکب شوند داده است، گناه کبیره گفته می شود. مانند دروغ و غیبت و ...

ص ۱۱۳ کتاب درسی

ص ۱۱۵ کتاب درسی

۲۵. تقلب دروغ عملی و حرام است.

۲۶. تهمت جایز نیست و ذکر واقعیاتی که در مسئولیت او مؤثر است. مانعی ندارد و غیر این موارد را نباید افشا کرد. ص ۱۱۶ کتاب

۲۷. اگر عیبی را به کسی نسبت دهند که آن عیب را نداشته باشد، تهمت و حرام است و از جمله گناهان کبیره به حساب می آید.

غیبت یعنی بیان عیوب مخفی مؤمنان در غیاب آنان. خداوند متعال در قرآن غیبت را به منزله خوردن گوشت برادر مرده دانسته است.

ص ۱۱۵ کتاب درسی